ANO Konvencija par personu
ar invaliditāti tiesībām

Rokasgrāmata iekļaujošā apmācībā par 12. pantu

IDEA 12

2017

IEKĻAUJOŠĀ VADĪBA PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBĀ PAR 12. PANTU

www.idea12.eu

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. MĒRĶIS

Mēs vēlamies parādīt, ka trīs dienu apmācībā tiek izmantota metodika, kas cenšas ne tikai iepazīstināt ar jauniem **jēdzieniem un zināšanām**, bet arī cenšas panākt būtiskas **pārmaiņas rīcībā**. Pārmaiņas nepieciešamas dziļākā līmenī, izaicinot *status quo* stāvokli, bet tām ir arī jāietver vienkārši soļi un darbības, ko jūs varat veikt, lai kaut ko ietekmētu.

7 Vienkārši soļi un darbības, ko jūs varat veikt, lai panāktu izmaiņas.

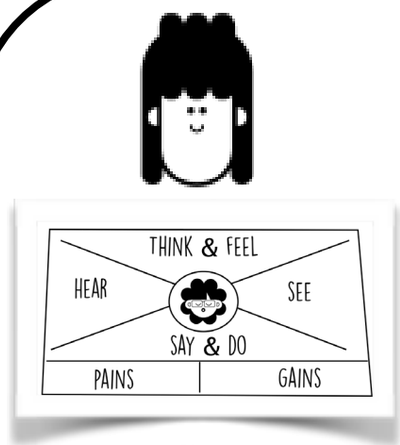

1. Kas jūs esat? Kam jūs esat? (Ir ļoti svarīgi zināt, kādi dalībnieki piedalās apmācībās)
2. Empātijas kartes (dažādu ieinteresēto pušu izprašana)
3. Konvencijas tēma (12. pants)
4. Konvencijas izprašanas dinamika (12. pants)
5. Atteikšanās no (vecajām praksēm)
6. Ļaušana ienākt (labajām praksēm)
7. Prototips (mūsu prakses)

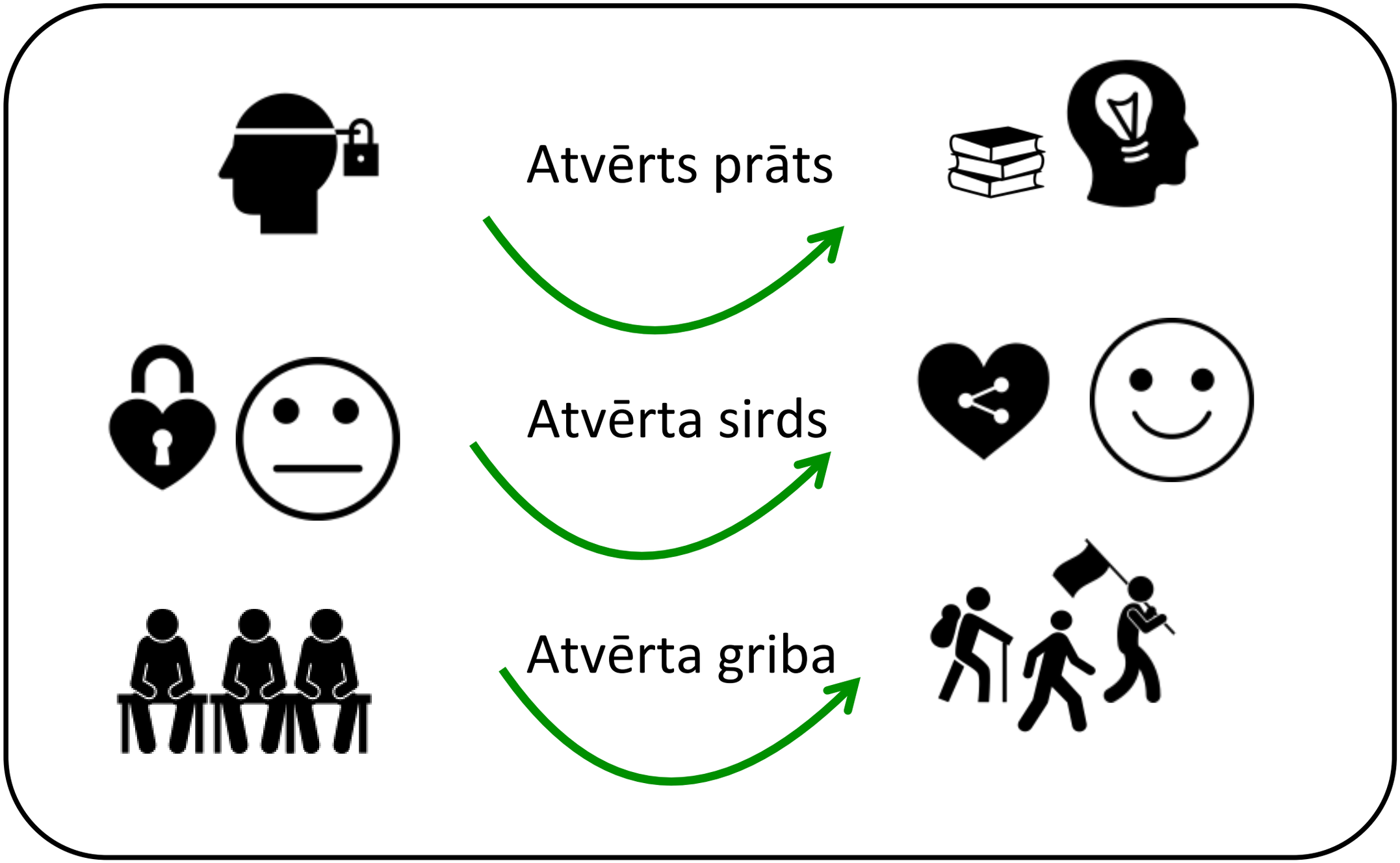
Atvērts prāts
Atvērta sirds
Atvērta griba

Vienkārši soļi un darbības, ko jūs varat veikt, lai panāktu izmaiņas.

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

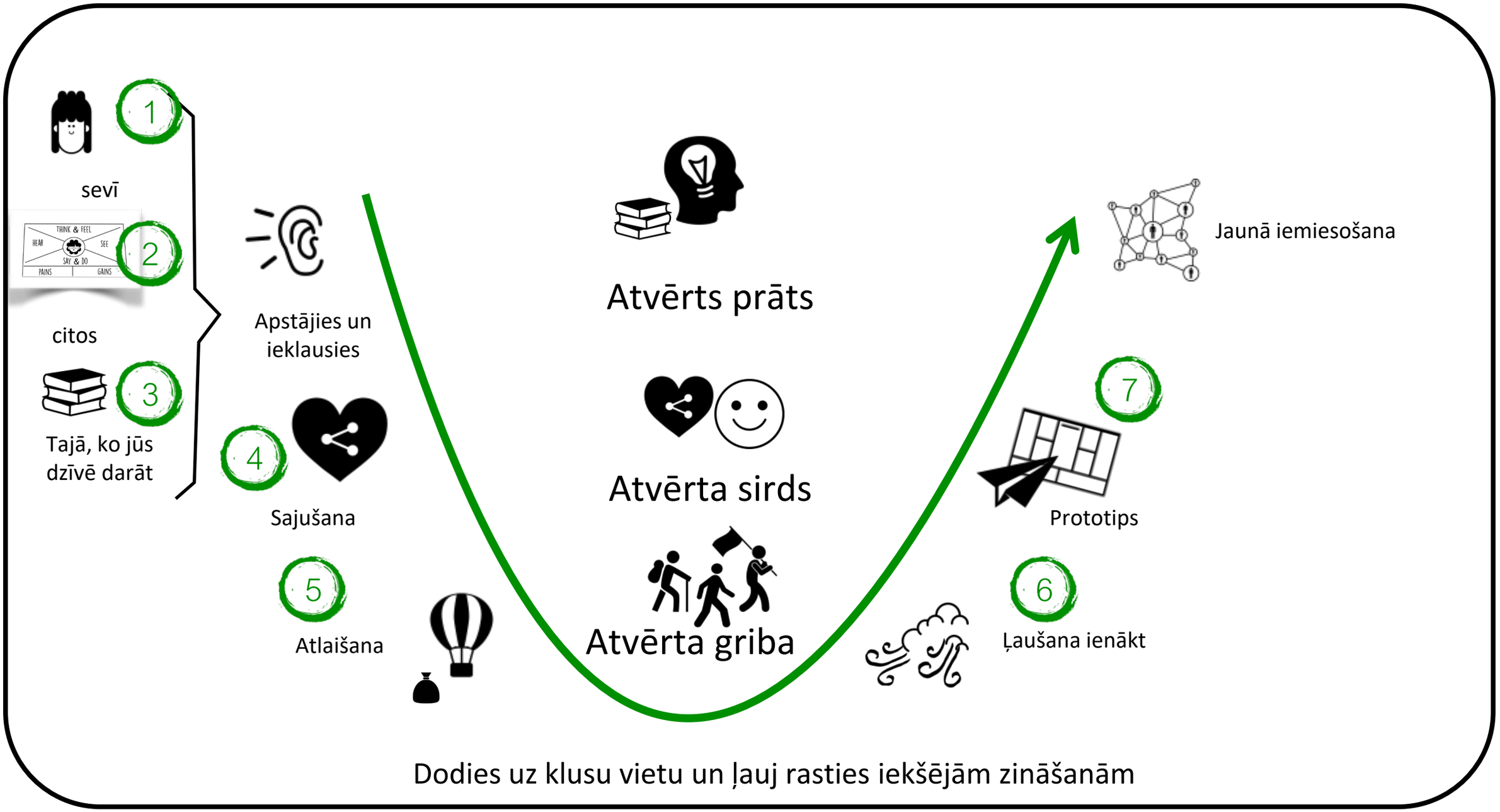

Dodies uz klusu vietu un ļauj rasties iekšējām zināšanām

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

1

Kas jūs esat? Kam jūs esat?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Ieklausīšanās savos nodomos vai, ko dzīve sauc jūs darīt (ieklausīšanās sevī)

«No kurienes nāk mūsu darbības? Kur ir mūsu darbību avots – kura vieta dziļi mūsos vai ap mums? Pirms atbildam, ir vērts trīs dažādos veidos palūkoties uz mākslinieka radošo darbu. Var aplūkot viņa darba rezultātu – *priekšmetu* – pabeigto gleznu. Var vērot viņu gleznojam: noskatīties mākslas darba radīšanas *procesā* un krāsainajos otas triepienos. Varam arī vērot mākslinieku stāvam *tukša audekla priekšā*. Tieši šajā trešajā aspektā sakņojas šīs grāmatas pamatjautājumi: kas notiek pilnīgi tukša audekla priekšā? Kas pamudina mākslinieku uz pirmo triepienu?».

Otto Šarmers

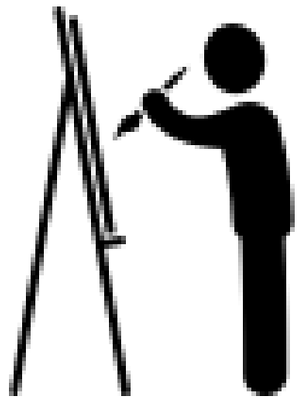

"Jebkuru pārmaiņu avots esam mēs paši"

1

Kas jūs esat?
Kam jūs esat?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

"Visi cilvēki ir svarīgi"

Mēs vēlamies veidot un mainīt veidu, kādā cilvēki pievērš uzmanību situācijai un arī mainīt veidu, kā viņi uz to [situāciju] reaģē.

Atvērta sirds

"Jauns skatījums bez aizspriedumiem un atzinīga izzināšana"

Mēs cenšamies mazliet labāk iepazīt viens otru. Mēs vēlamies izvairīties no iepriekš noteiktu lomu tipiskas prezentēšanas. (Piemēram, «es strādāju šajā organizācijā», «es esmu personas ar invaliditāti mamma», «es esmu persona ar intelektuālās attīstības traucējumiem»). Mēs vēlamies viens otru iepazīt caur mūsu motivācijām, talantiem, izvēlēm, bailēm..., vienmēr respektējot ikviena sakāmo, neko nevienam neuzspiežot un esot pateicīgiem.

Atvērta griba

Vadītājs izskaidro uzdevumu. Katram dalībniekam tiek lūgts centrā atstāt spilvenu. Dalībnieki izvēlas katrs vienu spilvenu - nevis savu, bet citu. Tas, kura spilvens ir izvēlēts iepazīstina ar sevi. Spēle tiek turpināta, tik ilgi, kamēr visi ir ar sevi iepazīstinājuši.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

1

Kas jūs esat? Kam jūs esat?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

"Visi cilvēki ir vienlīdzīgi"

Tas ir cits veids, kā uzzināt, kas cilvēkiem patīk. Mēs viens otru iepazīstam dažādos veidos, ne no mūsu profesionālās lomas ne kā cilvēkus ar invaliditāti. Tas arī ir neierasts veids kā domāt pašiem par sevi.

Atvērta sirds

"Pārsteigsim"

Atvērta griba

Nodarbības vadītājs lūdz dalībniekiem apdomāt šādu jautājumu: Ja tu būtu priekšmets šajā telpā, kas tu būtu un kāpēc? Katrs dalībnieks apdomā vienatnē atbildi. Dalībnieki drīkst veikt piezīmes, lai neaizmirstu. Pēc pārdomu brīža, tie, kuri vēlas, var izstāstīt visai grupai, kādi priekšmeti viņi vēlētos būt un kāpēc.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

1

Kas jūs esat?
Kam jūs esat?

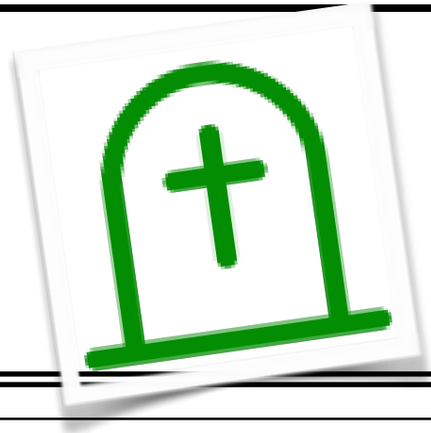

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

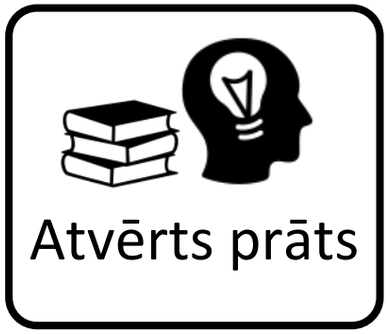

Atvērts prāts

"Kas ir mans patiesais «es» (patība)?" vēl arvien meklējams. Es vēl arvien jautāju, kā šis «es» attiecas uz citu laika plūsmu — uz to, kura, kā šķiet, virzīja mani prom no nākotnes, kura vēlas rasties — tā vietā, lai paplašinātu un atkal iedzīvinātu manas pagātnes modeļus? Un kā šis «es», kas saistās ar nākotni, ir saistīts ar manu darbu?

Atvērta sirds

"Saredzēšana no mūsu dziļākā avota."

Ar šo uzdevumu dalībnieki var sākt sajust:

- Kā viņi vēlas, lai viņus redzētu citi un
- Un kas būtu jādara, lai citi viņus tādā veidā ieraudzītu.

Atvērta griba

Nodarbības vadītājs dalībniekiem lūdz uzrakstīt savu nekrologu avīzei vai rakstu publicēšanai. Nekrologs ir raksts, kas uzrakstīts sakarā ar kāda cilvēka nāvi. Nekrologs apraksta cilvēka dzīvi. Katrs dalībnieks to raksta par sevi. Pēc nekrologa uzrakstīšanas tie dalībnieki, kuri vēlas, var visai grupai nolasīt, ko viņi ir uzrakstījuši.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

1

Kas jūs esat?
Kam jūs esat?

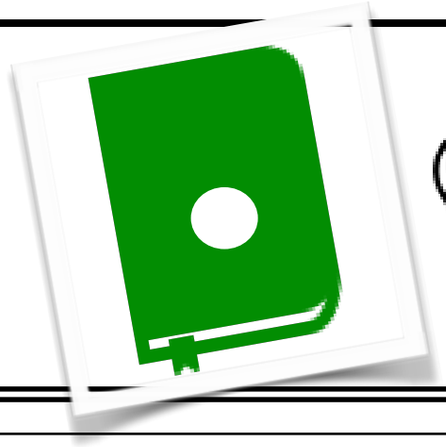

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

«Intervences panākumi ir atkarīgi no personas, kas veic intervenci, iekšējā stāvokļa.»

«Viena un tā pati persona vienā un tajā pašā situācijā, darot vienu un to pašu lietu, var izraisīt pilnīgi savādāku rezultātu, atkarībā no iekšējās avota, no kura nāk rīcība.»

Atvērta sirds

«Saredzēšana no mūsu dziļākā avota»
Sajušana un darbošanās saskaņā ar personas augstāko nākotnes potenciālu. Tas ir stāvoklis, kuru ikviens no mums var piedzīvot, kad mēs atveram ne tikai mūsu prātus, bet arī mūsu sirdis un mūsu gribu —mūsu stimulu rīcībai— lai tiktu galā ar to, kas rodas mums visapkārt kā jaunas realitātes.

Atvērta griba

Process: Mēs izdalām dalībniekiem piezīmju grāmatiņas ar jautājumiem, lai dalībnieki varētu brīvi atbildēt.
Nav labu vai sliktu atbilžu, vienīgā svarīgā lieta ir ievērot saistību.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

2

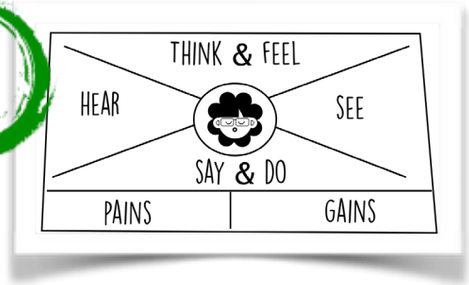

Empātijas kartes

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Ieklausīšanās jūsu nozares galvenajos partneros (ieklausīšanās citos)

«Otra ieklausīšanās sfēra ved prom no ierastās pasaules uz tāda lauka nostūriem, kas jūs piesaista. Parunājiet ar interesantākajiem šā lauka dalībniekiem un ieklausieties viņos, lai uzzinātu kā virzīt pašreizējo situāciju pretī tās vislabākajai nākotnes iespējai. Runājiet gan ar redzamākajiem dalībniekiem, gan ar tiem, kuri nav tik redzami vai kurus varbūt apklusinājusi pašreizējās sistēmas disfunkcija. Ļaujiet, lai lauks jūs māca, vada un iejūsmina. Nereti izrādās, ka vissvarīgākie palīgi, nākotnes partneri un gidi nebūt nav tādi, kā bijāt iedomājies, tāpēc jūsu iekšējais uzdevums ir aizvien palikt atvērtam ieteikumiem, Visuma piedāvātajai palīdzībai un vadībai.»

Otto Šarmers

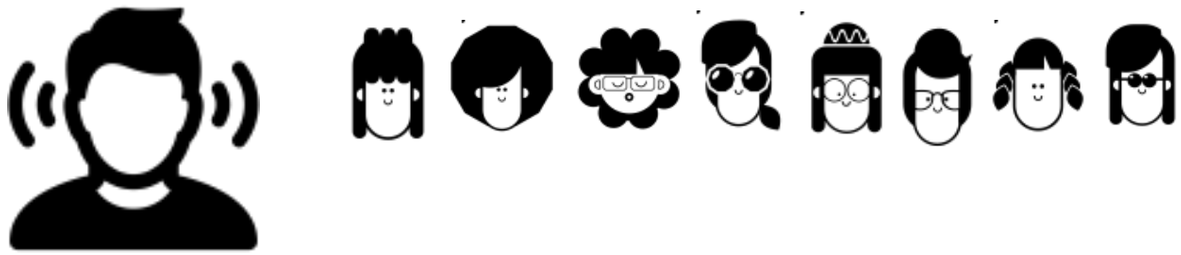

2

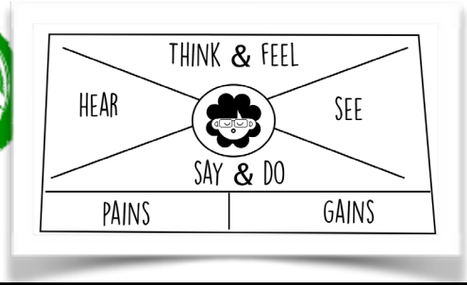

EMPĀTIJAS KARTES

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

«Kopienas ir labākas nekā savstarpējās atkarības attiecības»

Atvērta sirds

Ka visi dalībnieki var justies ievainojami un, ka mēs visi varam sajust savu spēju dot ieguldījumu

Atvērta gribal

Lūdziet dalībniekiem pastāstīt par saviem talantiem un arī par savām vajadzībām – kas viņiem ir nepieciešams, lai labi justos apmācības dienās un spētu saskatīt saikni starp dažādām lietām. Mēs varam kopīgi veidot «savstarpējās atkarības karti».

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUYA
AVANZAMOS JUNTOS

2

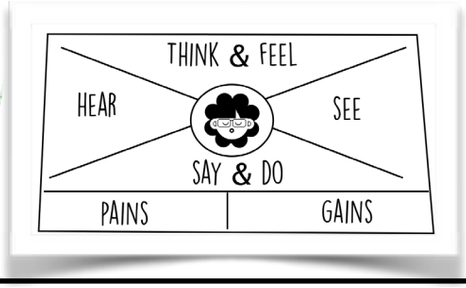

EMPĀTIJAS KARTES

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Dziļās ieklausīšanās veidu apguve

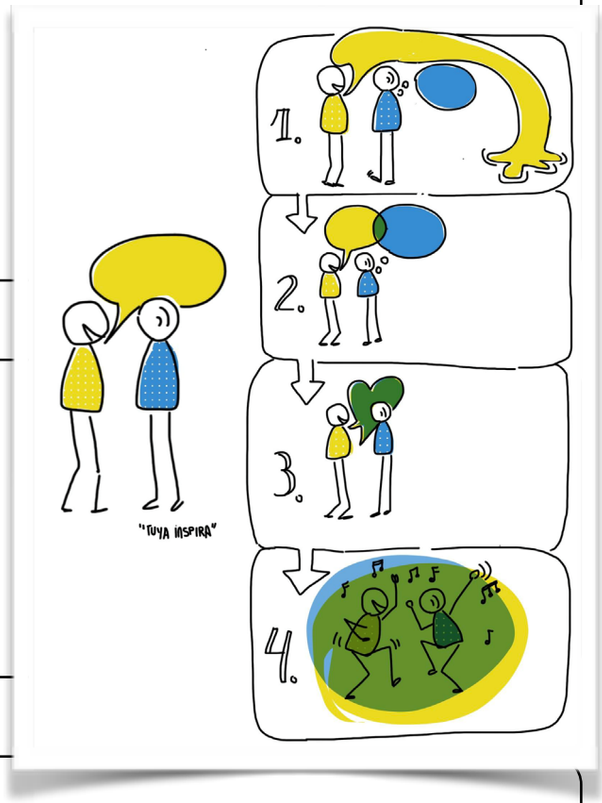

Atvērta sirds

Atklāt, ko mēs jūtam, kad šādi klausāmies

Atvērta griba

Vispirms mēs iepazīstinām ar četriem klausīšanās līmeņiem. Tad lūdzam personai izvēlēties fotogrāfiju un tad par to runājam, cenšoties ieklausīties tik dziļi, cik vien iespējams.

FUNDACIÓN TUYA
AVANZAMOS JUNTOS

2

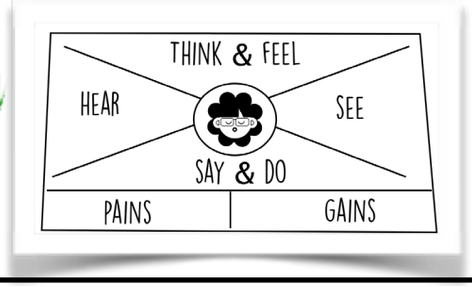

EMPĀTIJAS KARTES

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atliec spriedumu, atver prātu

Atvērta sirds

Sajūti divu cilvēku savstarpējās attiecības, lomas, problēmas, ieklausīšanos, brīvību, lēmumu pieņemšanu.

Atvērta griba

Brīvi pastaigājoties pāros, veidojiet interesantu sarunu.

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

2

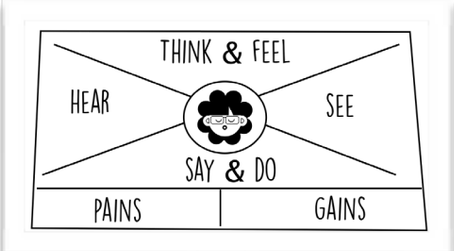

EMPĀTIJAS KARTES

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

«Ja mēs uz kaut ko koncentrējam savu uzmanību, mēs sākam atklāt kaut kā īpašības»

Atvērta sirds

Ja mēs uz kaut ko koncentrējam savu uzmanību, mēs sākam atklāt kaut kā īpašības, līdzīgi kā dalībnieki rīkojās ar grīdas flīzi. Ja mēs savu uzmanību uz kaut ko nekoncentrējam, tad daudzas īpašības paliek apslēptas. Kā koncentrēt savu uzmanību? Koncentrējaties uz to, ko vēlamies redzēt; jautājot sev, kas ir tas, ko mēs meklējam. Ja mēs kaut kam pievēršam uzmanību, piemēram, kaut kā īpašībām, tad mēs galu galā to noskaidrosim. Pat grīdas flīzei mēs varam atrast īpašības. Tādējādi atrast īpašības cilvēkam vajadzētu būt daudz vieglāk. Ja mums ir pietiekami daudz laika, lai mēs atrastu īpašības flīzei, varbūt mēs varam atrast jaunus risinājumus, ja pietiekami tam veltam laiku un uz to koncentrējamies.

Atvērta griba

Nodarbības vadītājs atnes dažādas flīzes un noliek tās uz grīdas dalībnieku apļa vidū. Nodarbības vadītājs lūdz dalībniekiem izvēlēties vienu no flīzēm. Katrs dalībnieks izvēlas sev vienu flīzi. Tad katrs dalībnieks izdomā izvēlētās flīzes 7 īpašības. Kad dalībnieki katrs ir izdomājis, kāds/a, kas vēlas, var pastāstīt par savu flīzes 7 īpašībām visai grupai.

2

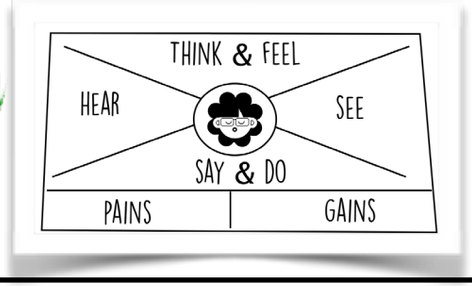

EMPĀTIJAS KARTES

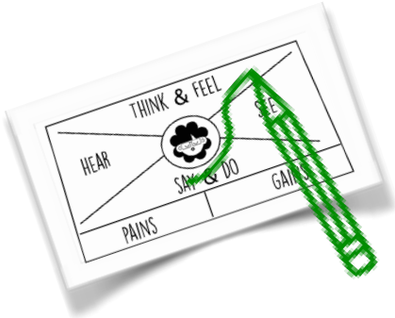

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Dažādu ieinteresēto pušu un viņu pārliecību izprašana ir izšķiroša, lai panāktu nozīmīgas izmaiņas uzvedībā.

Atvērta sirds

Jums vajadzēs iejusties ieinteresēto pušu ‘ādā’ un identificēt viņu galvenās problēmas un bažas, intereses un centienus, domas, sajūtas u.t.t.

Atvērta griba

Empātijas karte ir uz vienas papīra loksnes veidota karte, kas sastāv no 6 blokiem. 4 no blokiem ir izvietoti ap cilvēka seju, kas ir kartes vidū. Seja ir garīgais ‘enkurs’, kas palīdz jums uzzīmēt savu empātijas karti pašiem.

3

12. PANTA TĒMA

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Sadzirdēt to, kas jums tagad jādara (sadzirdēt to, kas rodas)

«Mēs vēlamies koncentrēties uz jaunāko attīstību invaliditātes jomā mūsu sabiedrībās, proti, pārslēgšanos no «labāko interešu» modeļa uz cilvēku (ar invaliditāti) **«tiesību, gribas un izvēles»** perspektīvu. Uzskats, ka mēs visi esam vienlīdzīgi cieņā un tiesībās, vairs nav jaunums. Taču jaunums ir ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – KPPIT vai Konvencija), kas dalībvalstīm uzliek par pienākumu – garantēt vienlīdzību tiesībās un cieņā kā realitāti visiem iedzīvotājiem.

Attiecībā uz Konvencijas atzīto vienlīdzību, mums ir:

- nostāja, ka ir nepieciešams un iespējams īstenot praksē KPPIT 12. panta (par vienlīdzīgu tiesībspējas atzīšanu) prasības.
- atbalstītās lēmumu pieņemšanas nostāja (dažādība, iekļaušana un līdzdalība).
- liecinieka nostāja (atvērtas acis un prāts dažādām pieredzēm).
- Atbildības un vispusīguma nostāja.»

IDEA 12 projekta Uzziņas dokuments

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

3

12. PANTS 12. PANTA ĪSTENOŠANA EIROPAS SAVIENĪBĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Attiecībā uz KPPIT 12. panta īstenošanu, Komiteja «ar dziļām bažām atzīmē, ka Eiropas Savienībā joprojām lielam skaitam cilvēku ar invaliditāti ir ierobežota rīcībspēja».

Rīcībspējas īstenošanai var izvirzīt pakalpojumu, piemēram, banku vai veselības aprūpes pakalpojumu pielāgošanas nosacījumu, jeb 'saprātīgo pielāgošanu'.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

.

Atvērta griba

*«Komiteja Eiropas Savienībai iesaka veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka visas personas ar invaliditāti, kurām ir atņemta rīcībspēja, **varētu izmantot visas tiesības,** kas nostiprinātas Eiropas Savienības līgumos un tiesību aktos, piemēram, tiesības uz pieeju tiesai, precēm un pakalpojumiem, t.sk. banku sniegtajiem pakalpojumiem, pieeja nodarbinātībai un veselības aprūpei, kā arī vēlēšanu un patērētāju tiesības saskaņā ar Konvenciju, kā tas noteikts Komitejas Vispārējā komentārā Nr. 1 (2014) par vienlīdzīgu tiesībspējas atzīšanu.»*

Tāpēc šī apmācība

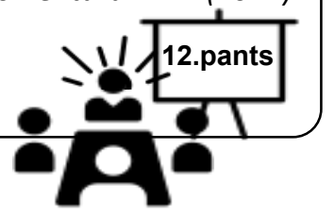

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12.PANTS

12. PANTA ĪSTENOŠANA IDEA 12 PROJEKTA PARTNERU VALSTĪS

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Vairākos Komitejas ziņojumos atzīts, ka 12. panta īstenošana viscaur Eiropas valstīs nav pilnībā sasniegusi Konvencijā ietvertās prasības. Tas nozīmē, ka mūsu apmācību dalībnieki darbojas sistēmās, kur vēl arvien turpina pastāvēt dažādu pakāpju aizvietotās lēmumu pieņemšanas mehānismi. Apmācību vadītāji informē dalībniekus par 12. panta ieviešanas procesu savā valsti, balstoties uz Komitejas noslēguma piezīmēm. Katrs projekta partneris sniedz īsu kopsavilkumu par 12. panta īstenošanu savā valstī. Uzziņas dokumenta 1. pielikumā ir pieejama informācija par Konvencijas ratifikāciju, Komitejas noslēdzošajām piezīmēm attiecībā uz 5. un 12. pantu, kā arī valsts normatīvajiem aktiem un praksi.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

ANO KONVENCIJAS 12. PANTS "VIENLĪDZĪGA TIESĪBSPĒJAS ATZĪŠANA"

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12.PANTS

KĀDAS IZMAIŅAS 12. PANTS IZRAISA CILVĒKU AR INVALIDITĀTI DZĪVĒ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Rīcībspējas īstenošana (ar vajadzīgo atbalstu) visās dzīves jomās ir izšķirošs nosacījums, lai [persona] varētu izmantot visas citas tiesības, piemēram, tiesības izvēlēties dzīvesvietu, izvēlēties darbu, vēlēt un tikt ievēlētam, u.c. Cilvēku, kuriem ir izdevies atjaunot savu rīcībspēju, personiskie stāsti un kā rīcībspējas atjaunošana mainījusi viņu dzīvi sniedz lielisku ilustrāciju. Rīcībspēja (un atbalsts tās īstenošanā) ir būtiska daudzās citās jomās. Zemāk atainotā shēma rāda, ka 12. pants ir priekšnoteikums daudzu citu cilvēktiesību un pamatbrīvību izmantošanai un tā [rīcībspēja] ietekmē dažādas dzīves jomas.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

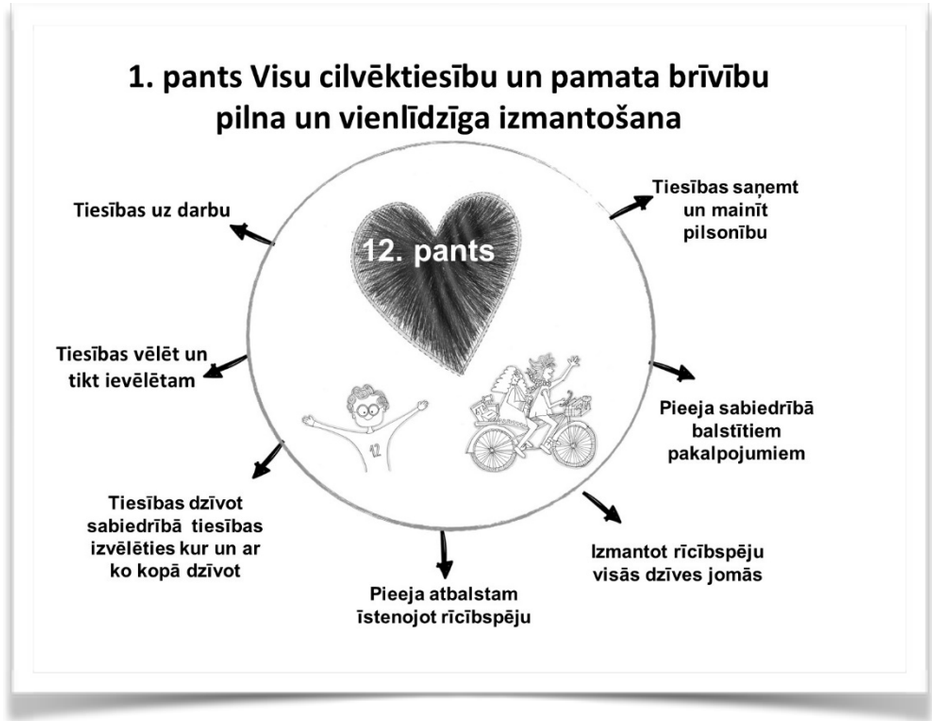

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

RĪCĪBSPĒJAS JĒDZIENA IZPRATNES PARADIGMAS MAIŅA

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

KPPIT 12. pants oficiāli atzīst pāreju no vecā rīcībspējas ierobežošanas uz jauno – atbalstītās lēmumu pieņemšanas modeli:
Atbalstītās lēmumu pieņemšanas sistēma balstās izpratnē, ka rīcībspēja un garīgās spējas ir atšķirīgi jēdzieni. Tas nozīmē, ka tiesības uz rīcībspēju nevar tikt atvasinātas no personas garīgajām spējām, kā arī tā [rīcībspēja] nevar būt atkarīga no garīgajām spējām.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

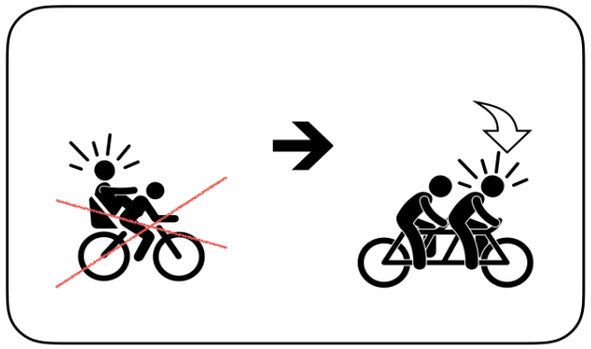

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

No aizvietotās lēmumu pieņemšanas	Uz atbalstīto lēmumu pieņemšanu
Garīgo spēju pārbaude ar mērķi izlemt, vai personas rīcībspēja ir vai nav ierobežojama	Apzināties lēmuma pieņemšanai nepieciešamo atbalstu
Identificēt labākās intereses (pirmajā vietā izvirzot veselību un drošību)	Pielikt visas pūles, lai sasniegtu personas labāko gribas un vēlmju interpretāciju

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ATBALSTS LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ ATTIECĪBĀ UZ RĪCĪBSPĒJU

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Lēmuma pieņemšanas process var vai nevar īstenoties tiesiskā rīcībā. No otras puses, tiesiska rīcība vienmēr ir lēmuma pieņemšanas procesa rezultāts. Cilvēki ļoti skaidri apzinās tiesisko rīcību, savukārt lēmuma pieņemšanas process var palikt neskaidrs. Neskatoties uz to, ļoti bieži lēmuma pieņemšana var būt diezgan sarežģīta un var prasīt daudz laika, savukārt, tiesiskā rīcība, piemēram, telefona iegāde, var būt ļoti viegla un ātra.
Lai izskaidrotu attiecības starp lēmuma pieņemšanu un tiesisko rīcību, mēs izmantosim aisberga modeli, kurā lēmuma pieņemšanas process tika attēlots kā aisberga neredzamā daļa, kas atrodas zem ūdens, savukārt tiesiskā rīcība kā aisberga virsotne.
Kā piemēru mēs varam izmantot mobilā telefona iegādi – rīcību, kas ir labi pazīstama visās kultūrās. Kad mēs vēlamies iegādāties mobilo telefonu, mēs pavadām ļoti daudz laika, lai to izvēlētos – vai nu apspriežoties ar draugiem, vai apzinot dažādas iespējas internetā. Kad mēs esam pieņēmuši lēmumu, paša telefona iegāde ir ļoti ātrs notikums.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

.

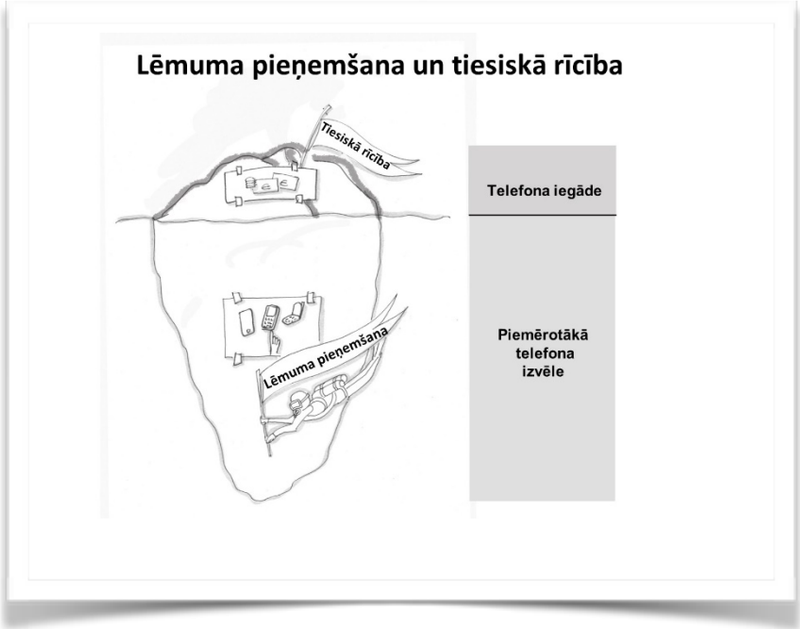

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ATBALSTA INTENSITĀTE LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Saskaņā ar Vispārējo komentāru par 12. pantu valstij ir pienākums izstrādāt un nodrošināt lēmuma pieņemšanas atbalsta formas. Katra no šīm formām var atšķirties pēc sniegtā atbalsta intensitātes. Nodrošinot atbalstu lēmuma pieņemšanā, vispirms nepieciešams domāt par atbalsta līmeni, kāds lēmuma pieņēmējam ir nepieciešams, un vai vispār viņam ir nepieciešams atbalsts. Atbalstītā lēmuma pieņemšanā var izšķirt 3 intensitātes līmeņus:

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

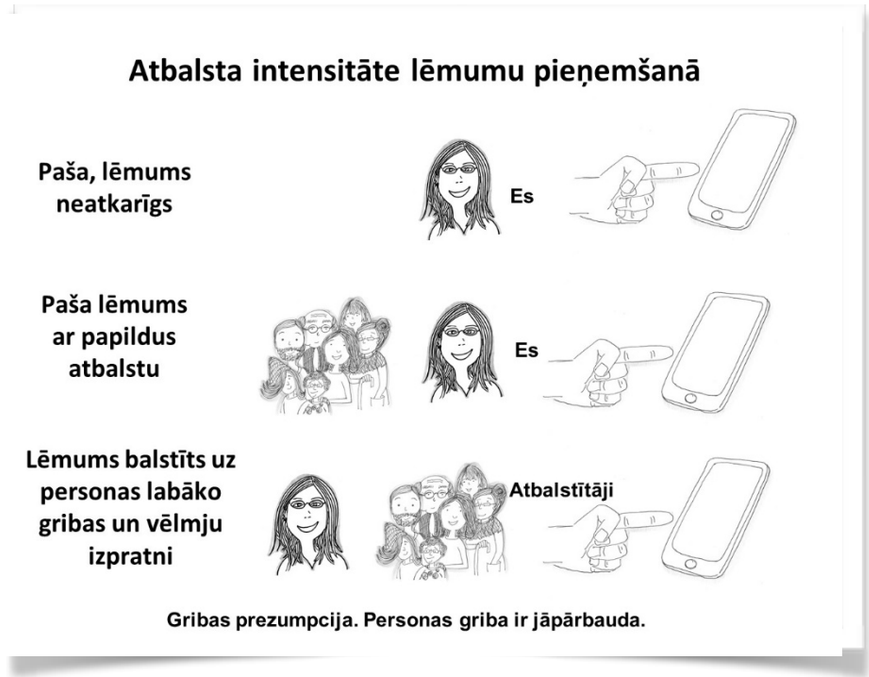

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ATBALSTA INTENSITĀTE LĒMUMA PIEŅEMŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

1. **Persona pati pieņem savus lēmumus** bez papildus atbalsta no atbalsta personas puses. Tai var būt vajadzīgs tikai regulārs atbalsts konsultāciju veidā no ģimenes locekļiem vai draugiem.
2. **Persona pieņem savus lēmumus ar atbalstu**, ko sniedz atbalsta persona. Tas var ietver atbalstu, kas nepieciešams, lai apzinātos lēmumu, apkopotu informāciju, izskaidrotu dažādās alternatīvas un iespējas, izdarītu izvēli starp dažādajām alternatīvām, un pārskatītu lēmumu un tā sekas. Šie atbalsta veidi ir intensīvāki nekā vienkārša personas konsultēšana un prasa regulāru iesaisti ikdienas lēmumu pieņemšanā.
3. **Personas gribu un vēlmes nosaka atbalstītāji**. Atbalstītāji ņem vērā un spēj trešajām pusēm tiesiskās rīcības nolūkā interpretēt personas gribu un vēlmes. Šobrīd situācijās, kad nav zināma cilvēka griba un vēlmes, gribas prezumpcija ir galvenais princips. Tiek sagaidīts, ka turpināsies darbs, lai izprastu personas gribu un vēlmes un izveidotu komunikāciju ar cilvēku.

Divas svarīgas piezīmes: 1) šie trīs līmeņi nodrošina lēmuma pieņemšanā nepieciešamā atbalsta nepārtrauktību. Nav nepieciešams nošķirt individuālus līmeņus; 2) vienam un tam pašam cilvēkam dažādos laikos un, pieņemot dažādus lēmumus, var būt nepieciešams atšķirīgs atbalsta līmenis.

Kad tiek atbalstīts cilvēks, kuram ir smaga invaliditāte, bez pietiekamām zināšanām par viņa gribu un vēlmēm, mēs neiesaistāmies atbalstītā lēmuma pieņemšanā, bet gan personas pārstāvībā. Mēģinot noteikt personas gribu un vēlmes turpmākajiem lēmumiem, mēs sekojam sociāli pieņemtajām vērtībām.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

KURŠ VAR SNIEGT ATBALSTU LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN RĪCĪBSPĒJAS ĪSTENOŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atbalstītās lēmuma pieņemšanas ietvaros, attiecības tiek uzskatītas par atbalsta avotiem. Ideālā variantā, atbalstu nodrošina cilvēku grupa, kurai persona uzticas, galvenokārt, neapmaksāts dabiskā atbalsta loks, ko veido ģimene un draugi. Praksē ļoti bieži grupu veido uzticami cilvēki no personas sociālās vides un profesionāļi, kas iesaistīti personas aprūpē un atbalstā. Personai, kura nodrošina atbalstu, var būt formāls statuss – tos var formāli apstiprināt vai nozīmēt tiesa. Iespēju spektrs attēlots sekojošā tabulā:

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

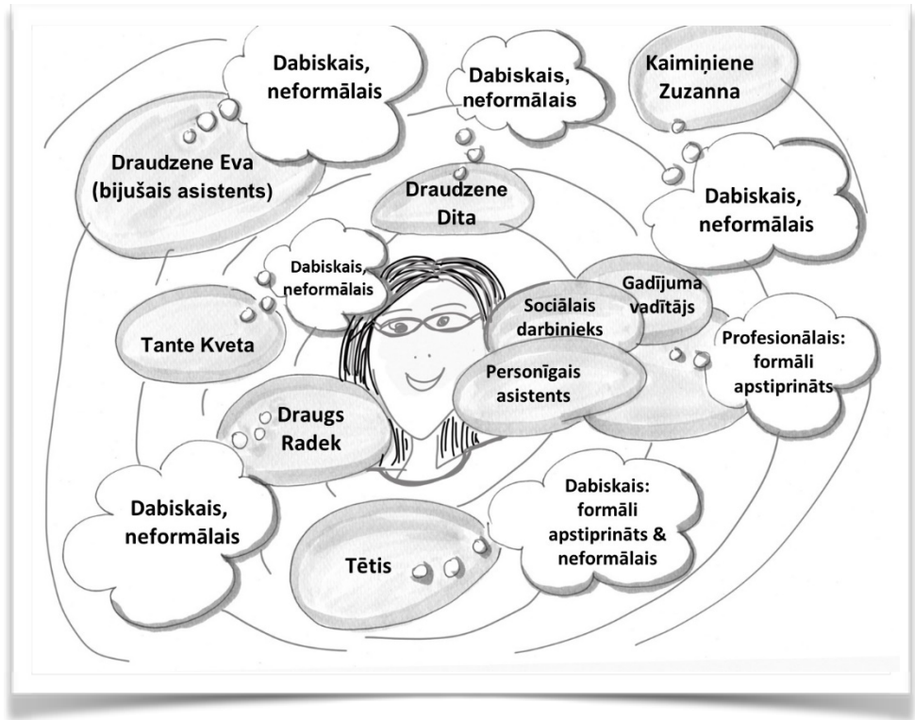

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

KURŠ VAR SNIEGT ATBALSTU LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN RĪCĪBSPĒJAS ĪSTENOŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

	Neformālais atbalsts (Nav formālas atzīšanas rīcības)	**Formālais atbalsts** (Formāli atzinusi tiesa, notārs, civillīgums, utt.)
Profesionālais atbalsts (apmaksāti vai neapmaksāti profesionāļi, t.sk. līdzīgs līdzīgajam sniegtais atbalsts)	Pirms pieņemt lēmumu, vai piekrist operācijai, personīgais asistents palīdz Jānim izprast ārsta sniegto informāciju par viņa veselības stāvokli. Filips, kurš ir bijušais garīgā veselības dienesta pakalpojumu izmantotājs, sniedz atbalstu lēmumu pieņemšanā par veselības aprūpi cilvēkiem, kuri atrodas psihoneiroloģiskajā slimnīcā. Pēteris, kuram ir personīgā pieredze, izmantojot atbalstu lēmumu pieņemšanā, palīdz savai draudzenei Martai noformulēt viņas pašas viedokli par viņas darbu.	Profesionāla atbalsta persona, ko nozīmējusi tiesa, palīdz Evai noslēgt nomas līgumu. Tiesa nozīmē bijušo garīgās veselības pakalpojumu izmantotāju organizācijas pārstāvi pārstāvēt personu ar garīgās veselības traucējumiem tiesas procesā. Bijušais garīgās veselības pakalpojumu izmantotājs, kurš ir starpdisciplināras mobilās komandas (darbam kopienā) loceklis.
Dabiskie atbalsta sniedzēji (cilvēku loks, kuriem netiek maksāts)	Tomasa mamma palīdz viņam pārvaldīt viņa bankas kontu. Kaimiņiene palīdz Robertam izprast dažādu cepamo pannu priekšrocības, pirms viņš pieņem lēmumu par to, kuru no tām pirkt.	Veras brāli par atbalsta personu iecēlusi tiesa, lai palīdzētu viņai atvērt bankas kontu un izveidotu regulāros maksājumus.

Persona var kļūt par ekspertu pieredzes rezultātā , piemēram, persona, kuras rīcībspēja tiek apšaubīta.

Ir arī vispārējs atbalsts lēmumu pieņemšanā, kas pieejams visiem iedzīvotājiem. Šo atbalstu sniedz parādu konsultants, nodokļu konsultants, eksperti, kas sniedz atbalstu saistībā ar piekļuvi sociālā nodrošinājuma maksājumiem, finanšu konsultants, pacientu organizācijas, utt.. Saskaņā ar 12. pantu šī netiek uzskatīta par atbalstīto lēmuma pieņemšanu, jo cilvēkiem, kuriem nepieciešamas atbalsts lēmuma pieņemšanā, bieži vien būs nepieciešams arī formāls vai neformāls atbalsts, lai izmantotu vispārējo, visiem pieejamo atbalstu. Savā dzīvē cilvēki var paļauties uz ciešu atbalsta tīklu, kuru veido dabiskie un profesionālie atbalsta sniedzēji, kur dažus no tiem var iecelt tiesa, bet citi var piedāvāt neformālu atbalstu. Atbalsta tīkla kritiskais aspekts ir attiecības starp atbalstīto personu un atbalsta sniedzēju. Piemērā parādīts Miladas atbalsta loks:

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

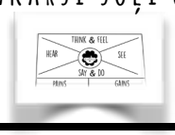

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ATBALSTA NODROŠINĀŠANAS PROCESS LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ (TIKAI 3 DIENU APMĀCĪBĀS)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atbalsta personai varētu būt noderīgi, ja tai ir strukturēta pieeja atbalstam. Dažādi cilvēki var izmantot dažādus atbalsta elementus.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

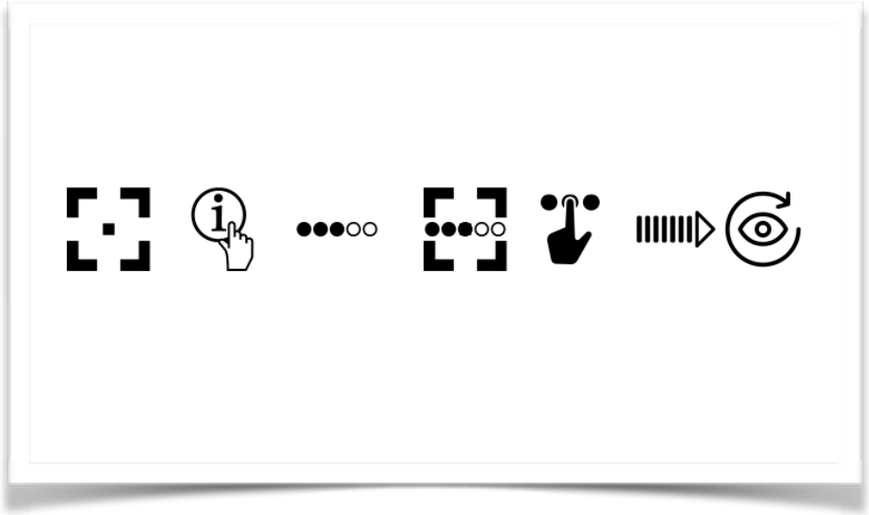

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ATBALSTA NODROŠINĀŠANAS PROCESS LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ (TIKAI 3 DIENU APMĀCĪBĀS)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Šī ir pamata pieeja atbalstam:

1) **Identificēt pieņemamo lēmumu**: definēt lēmuma veidu, risināmo problēmu.
2) **Apkopot nepieciešamo informāciju**: apkopot informāciju par vajadzībām, vēlmēm, iespējām, informācijas avotus (internets, grāmatas, citi cilvēki, citi avoti).
3) **Apzināties alternatīvas**: apzināties iespējamos rīcības veidus vai alternatīvas.
4) **Izskatīt alternatīvas**: izskatīt, kā dažādas alternatīvas var atrisināt problēmas un kādas ir katras sekas katrai no alternatīvām.
5) **Izvēlēties starp alternatīvām**: izvērtējot visu pieejamo informāciju, tiek izvēlēta labākā alternatīva (vai alternatīvu kombinācija).
6) **Rīcība**: lai lēmumu īstenotu, ir nepieciešama rīcība – t.sk. tiesiska rīcība.
7) **Pārskatīt lēmumu un tā sekas**: tiek pārskatīts lēmuma rezultāts un izvērtēts, vai pirmajā solī apzinātās vajadzības ir sasniegtas. Ja lēmuma īstenošanas rezultātā identificētās vajadzības nav sasniegtas, visu procesu nepieciešams atkārtot.

Atbalsta atsevišķo elementu veids būs atkarīgs no personas vajadzībām. Piemēram, iespējamie rīcības veidi var tikt izskaidroti vienkāršā valodā, izmantojot zīmējumus vai zīmju valodu.

Divas svarīgas piezīmes: 1) atbalsta nodrošināšana lēmumu pieņemšanā ir strukturēts process, kas balstīts uz racionālās izvēles teoriju. Tomēr, lēmumu pieņemšana reālajā dzīvē balstās uz emocijām, heiristiskiem saīsinājumiem un imitācijām; 2) lai sniegtu atbalstu ir labi jāiepazīst cilvēks un tā vajadzības, nevis vienkārši jāizmanto tehniska, soli pa solim pieeja.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS ATBALSTA VEIDI

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atbalsts ir "**resursi un stratēģijas** un to var sniegt vecāki, draugi, skolotājs, psihologs, ārsts, vai jebkura piemērota persona vai iestāde", tāda kā jurists vai sociālais darbinieks.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS ATBALSTA VEIDI

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atbalstam var būt vairākas formas:

- Personīgais atbalsts, ko sniedz atbalstītāji no cilvēka dabiskās vides (neapmaksāts, dabiskais atbalsts) un profesionāļi (apmaksāts atbalsts).
- Līdzīgs-līdzīgajam, ko nodrošina cilvēki ar līdzīgu pieredzi (piemēram, invaliditāti).
- Palīdzība saziņā: tulki, kas palīdz iztulkot vai izskaidrot īpašo cilvēka komunikācijas veidu.
- Dažāda veida saprātīgi pielāgojumi: vieglā valoda, alternatīvi formāti, viegli lasāmi materiāli, vairāk laika, un pakalpojumu individualizācija.
- Uz personu vērstās domāšanas un plānošanas metodes, t.sk. saziņas tabula un uz nākotni vērtā plānošana.
- Formālā un neformālā personas gribas un vēlmju pārstāvēšana.

Atbalsts var būt nepieciešams jebkurā lēmuma pieņemšanas procesa brīdī, t.sk., (tiesiski) īstenojot lēmumus un pārskatot lēmumus. Atbalsta intensitātei un formai jābūt atkarīgai no personas individuālajām vajadzībām.

3

12. PANTS

Galvenās izmantojamās metodes atbalstītajā lēmumu pieņemšanā (tikai 3 dienu apmācībās)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Dažas no uz personu vērstās plānošanas metodēm, kas ir jauna pieeja, plānojot dzīvi un atbalstu, noder arī, nodrošinot atbalstu lēmumu pieņemšanā. Lūk, dažas no visnoderīgākajām metodēm.

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

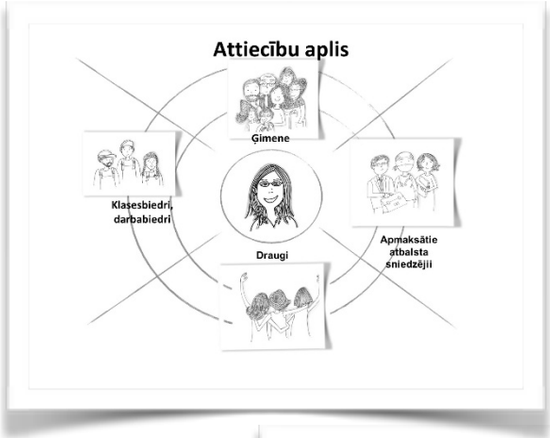

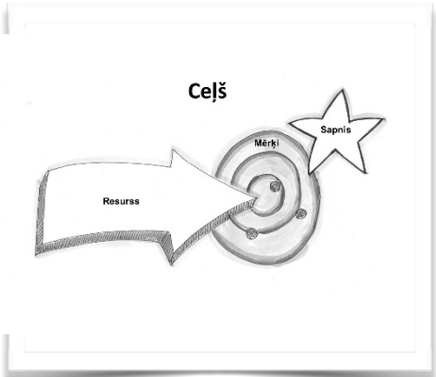

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

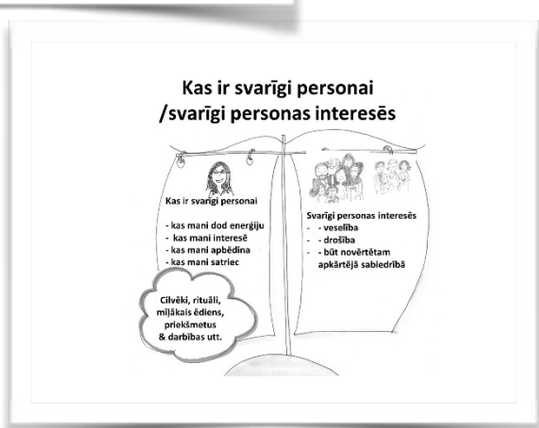

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ČETRI SVARĪGĀKIE ELEMENTI ATBALSTĪTAJĀ LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Lai ieviestu 12. pantu un atbalstītās lēmumu pieņemšanas principus, būtiski nodrošināt šos elementus un noteikumus:

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS

ČETRI SVARĪGĀKIE ELEMENTI ATBALSTĪTAJĀ LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

1. Personām ar invaliditāti līdzvērtīgi ar citiem **ir rīcībspēja** visās dzīves jomās. Praksē tas nozīmē, ka cilvēki ar invaliditāti pieņem lēmumus un viņu lēmumi tiek ievēroti. [KPPIT 12. (2) pants]
2. Valstij **ir pienākums nodrošināt tā atbalsta pieejamību**, kas cilvēkiem varētu būt nepieciešams, īstenojot savu rīcībspēju. [KPPIT 12. (3) pants]
3. Valstij ir **pienākums nodrošināt garantijas,** lai nepieļautu ļaunprātīgu izmantošanu, kā arī jānodrošina, ka, veicot ar rīcībspējas īstenošanu saistītos pasākumus, tiek ievērotas attiecīgās personas tiesības, griba, izvēle, netiek pieļauti interešu konflikti un ietekmes ļaunprātīga izmantošana, tie ir samērīgi un atbilstoši konkrētās personas apstākļiem, tos piemēro uz pēc iespējas īsāku laiku. Tāpat valstij jānodrošina pasākumi, lai **aizsargātu no visu veidu ekspluatācijas**. [KPPIT 12. (4) pants un 16. pants]
4. Dalībvalstis veic visus atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek veikti **saprātīgi pielāgojumi** – pielāgojumi, kad cilvēkiem ar invaliditāti dod iespējas īstenot cilvēktiesības tāpat kā citiem. [KPPIT 5. (3) pants]

Lai īstenotu 12. pantu, izpratne par šiem nozīmīgajiem principiem ir ļoti svarīga.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS SAPRĀTĪGA PIELĀGOŠANA

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Saskaņā ar KPPIT 2. pantu, saprātīga pielāgošanu "*vajadzīgās un atbilstošās izmaiņas un korekcijas – ja tās konkrētā gadījumā ir nepieciešamas un neuzliek nesamērīgu vai nepamatotu slogu-, lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem var izmantot vai īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības*".

Atvērta sirds

Parādiet šo zīmējumu

Atvērta griba

Nodoma sagatavošana

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

3

12. PANTS SAPRĀTĪGA PIELĀGOŠANA

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Lai īstenotu rīcībspēju, saprātīga pielāgošana var ietvert:

- vairāk laika, vieglo valodu, viegli lasāmus materiālus;
- atbalsta nodrošināšanu lēmumu pieņemšanā un tiesiskajā rīcībā;
- pienākumu pieņemt noteiktu neatkarības līmeni lēmumu pieņemšanā un tiesiskajā rīcībā. Dažādās situācijās tas var būt atšķirīgs (piemēram, finanšu līdzekļu pārvaldība neatkarīgi bez atbalsta personas, pieņemt neatkarīgus lēmumus par atsevišķiem veselības jautājumiem)

.

Dinamika, lai izjustu Konvenciju

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Sociālās klātbūtnes teātris

Līdz-sajušana sastāv no divām galvenajām darbībām.

1. Aplūkot sistēmas robežas un savākt galvenos novērojumus, galvenās uzklausīšanās momentus un galvenos viedokļus no perifērijas, no sistēmas robežām, tā lai mēs gūtu labāku izpratni par to, ka visas iesaistītās ieinteresētās puses – it īpaši tās, kuras ir vismarginalizētākās un par kurām mēs vismazāk kaut ko zinām – kāda ir viņu pieredze šajā situāciju.

2. Kad visa komanda ir sanākusi kopā – jēgas radīšana (nozīmes piešķiršana).
   Jēgas/nozīmes piešķiršana pēc visu novērojumu un 'zelta atziņu' savākšanas. Jēgas/nozīmes piešķiršanā galvenā metode, ko izmantojam ir **Sociālās klātbūtnes teātris.**
   Tāpēc, ka...

Dinamika, lai izjustu Konvenciju

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

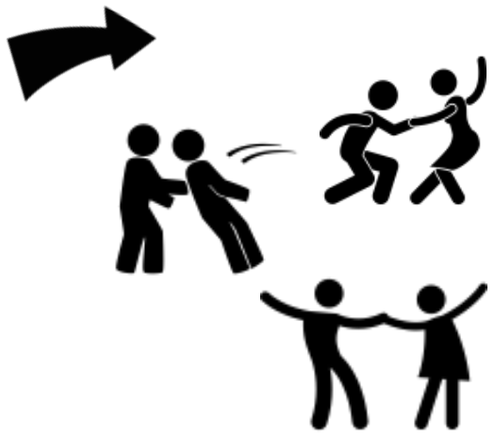

Pirmkārt šī pieeja ir ātra. Tā ļauj jums šo darbu paveikt ļoti īsā laikā, kas ir ļoti vērtīgi, īpaši, ja jūs darbojaties noteiktā laika rāmi un ar ierobežoties finanšu resursiem.

Otrkārt šī pieeja ir dziļa.Tā cenšas samērā ātri nokļūt līdz situācijas būtībai, ne tikai spodrinot atvērtu prātu attiecībā uz intelektuālo komplicētību, bet arī emocionālo komplicētību, kas šajā situācijā valda ieinteresēto pušu vidū.

Treškārt, tas rada valodu, kas ļauj sistēmai izjust un redzēt sevi. Un tā daudzējādi ir mūsu attīstošā darba būtība. Un tad, kas notiek sistēmas mikrokosmā, ko mikrokosms izjūt vai, ko pati sistēma izjūt un saredz – tas rada apstākļus, kuros visa nozare pārlec uz citu apzinātības un apziņas līmeni un spēj uzsākt inovācijas un jaunus sadarbības mēģinājumus, kas pirms tam nebija iespējami.

5

Atlaišana (veco prakšu)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Vecā atlaišana un padošanās nezināmajam

Atlaišana: Sava vecā «es» un «lietu», kurām jāmirst atlaišana.

Atlaišanu un ļaušanos var uzskatīt par divām vienas monētas pusēm.
Atlaišana attiecas uz atvēršanās procesu, šķēršļu un visa liekā novākšanu no ceļa, savukārt ļaušanās – uz ieiešanu tajā, kam atbrīvojusies vieta.
Lielākais atlaišanas šķērslis nāk no jūsu pretestības (individuāli un kolektīvi). Pretestības pārvarēšana ir būtiska atlaišanas procesā. Neesiet izbrīnīti, ja jūsu pretestība parādās atkal un atkal. Tas notiek ar ikvienu. Jūs jau iepriekš zināt, ka tā [pretestība] uzradīsies noteiktos posmos un, ka jūsu darbs ir būt gataviem stāties pretī [pretestībai] un pārvarēt to caur mierīgumu, izpratni un koncentrēšanos. Atlaišana rosina jūs apspiest savu saprāta balsi un izmainīt jūsu cinisko viedokli par situāciju, un pārvarēt jūsu bailes atlaist jūsu veco «es» - to jūsu daļu, kam jānomirst, lai dotu vietu jaunajam.

Darbs ar šiem trim pretestības veidiem prasa izmantot klasisko pozitīvo valodu – solījums būt **patiesam** (dzīvošana ar atvērtu prātu), **mīlēt** (dzīvošana ar atvērtu sirdi) un būt **drosmīgam** (dzīvošana ar atvērtu gribu).

5

ATLAIŠANA (VECO PRAKŠU)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Prakse: uzsāciet četru soļu meditāciju (ar refleksīvās dienasgrāmatas vai ar vizuālās iztēles palīdzību):

1. Kas jūsu dzīvē un darbā ir situācijas, prakses un darbības, kuras visvairāk jūs savieno ar jūsu labākajiem enerģijas un iedvesmas avotiem?

2. Uztveriet šīs darbības un situācijas kā nākotnes veidošanas bloki un nelielas sēklas: kā nākotne izskatītos šajās nelielajās sēklās un veidošanas blokos, kas ir savstarpēji saistīti un pāraug inspirējošā Visumā, kas rezonē ar jūsu labākajām enerģijām?

3. Ija jums būtu iespēja ienest šo nākotni pasaulē, ko jūs atlaistu (no kā jūs attiektos)? Kas būtu vecās lietas, kam jānomirst?

4. Ja jūs uzņēmāties risku un jūsu projekts neizdevās, kas būtu sliktākais, ka varētu notikt un ar ko jūs būtu gatavi saskarties?

Drosme rodas no vēlēšanās «nomirt», doties nezināmā teritorijā, kas sāk izpausties tikai tad, kad jūs esat saņēmuši drosmi tajā ienākt. Tā ir līderības būtība.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

6

ĻAUŠANĀS (LABĀS PRAKSES)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Ļaušanās: saskaries un ļaujies nākotnei, kura vēlas rasties caur tevi.

Ikviens no mums ir nevis divi, bet viens. Viens ir tas cilvēks, par ko esam kļuvuši dzīves ceļā no pagātnes uz tagadni. Otrs ir mūsos apslēpts «es», kas gaida lai īstenotos mūsu turpmākajā dzīves ceļā. Par ko mēs kļūsim, būs atkarīgs no mūsu pašreizējām izvēlēm un darbībām. Šī nākotnes esamība ir mūsu visaugstākā vai vislabākā nākotnes iespējamība. Abas šis esamības ir īstenas tādā nozīmē, ka katra no tām rada īpašu rezonansi – pagātnes un nākotnes lauku. Es varu izraisīt aktīvu rezonansi katrā no šiem laukiem. Parasti abi šie rezonanses lauki un dažādās mūsu dzimstošās patības dimensijas, ko tās reprezentē – ir pretēji poli.

Galvenais ir piedabūt šīs divas patības, šīs divas esamības sarunāties un ieklausīties vienai otrā, kā arī atspoguļot (rezonēt) gan individuāli, gan kolektīvi.
Šāda pieredze varētu tikt savienota ar dīgstošu sēklu. Tāpat kā sēklai nepieciešama barojoša vieta un mīloša uzmanība, lai dīgtu un augtu, šai iekšējai sēklai arī ir nepieciešama izturīga barojoša vieta un mīloša uzmanība, lai attīstītos līdz savam augstākajam potenciālam. Tādējādi jautājums ir, kā radīt šādas vietas mūsu ikdienas dzīvē. Mūsu pieeja ir vienkārši vienmēr pievērsties dziļākajam sociālajam laukam, no kura rodas situācija, kad saskaras divi vai vairāki cilvēki. Turklāt, var palīdzēt trīs praktiski iedarbīgi punkti.

6

Ļaušanās (Apzināts klusums: Prakses izvēle, kas palīdzēs jums savienoties ar savu avotu.)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Rīta prakse (piemērs: 10–30 minūtes)

- Piecelies agri (pirms citiem), dodies uz klusu vietu, kas tev ir piemērota (tā var būt vieta kaut kur dabā, bet tu vari atrast arī citas vietas), un ļauj rasties savām iekšējām zināšanām.
- Izmanto rituālu, kas savieno tevi ar tavu avotu: tā var būt meditācija, lūgšana vai vienkārši apzināts klusums, kurā tu ieej ar atvērtu sirdi un prātu.
- Atceries, kas tas ir, kas atveda tevi uz to vietu dzīvē, kur tu pašlaik atrodies: Kas ir tavs «es»? Kas ir tavs darbs? Kāpēc tu esi šeit?
- Apņemies, kas tas ir, kam tu vēlies kalpot. Koncentrējies uz rezultātu, kam tu vēlies kalpot (plašākā kontekstā).
- Koncentrējies uz to, ko tu šodien vēlies sasniegt (vai kam tu vēlies kalpot).
- Novērtē, ka tev ir dota iespēja dzīvot dzīvi tādu, kāda tā šobrīd ir. Jūti līdzi visiem tiem, kuriem nekad nav bijusi visas tās iespējas, kas tevi ir aizvedušas līdz tai vietai, kut tu šobrīd esi. Sajūti atbildību, kas nāk līdzi šīm iespējām, atbildību, kas tev ir pret citiem, pret visām dzīvām un pat, pret Visumu.

- Lūdz palīdzību, lai tu nezaudētu savu ceļu vai no tā nenovirzītos. Tavs ceļš uz priekšu ir ceļojums, ko vari atklāt tikai tu. Galvenais šajā ceļojumā ir dāvana, kas var ienākt pasaulē tikai caur tevi, caur tavu klātbūtni, caur tavu labāko nākotnes «es». Bet tu nevari to paveikt viens. Tāpēc tu lūdz palīdzību.

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY
AVANZAMOS JUNTOS

6

Ļaušanās (Seko savam ceļojumam: Dari to, ko mīli, mīli to, ko dari)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Lai sasniegtu jūsu vislabāko radošo potenciālu, jums jādodas ceļojumā — ceļojumā, kurā jūs sekojat savai svētlaimei, savai sajūtai, jūsu izjustajai topošās nākotnes sajūtai.
Sava radošuma sasniegšanas ceļš ietver pakāpes, kad
(1) nekas daudz nenotiek,
(2) garlaicību un
(3) iekšējā impulsa, kas jūsos rodas, pamanīšanu un atbildēšanu tam.

Ir sarežģīti apgūt kā šīs lietas darīt, ja jūs kontrolē ārējo darbību, atlīdzību un kontroles cieša sistēma.Tas pats attiecas uz uzņēmumiem: daudz kas no korporatīvās motivējošās un atlīdzības sistēmas, iespējams, ir drīzāk disfunkcionāls nevis palīdzošs, jo tas uztiepj atlīdzības vadītu uzvedības kultūru nevis tādu kultūru, kur labas lietas tiek darītas, tāpēc, ka tās ir labas. Tādējādi prakse šeit būtu radīt vidi, kas ļautu cilvēkiem darīt to, ko viņi mīl un mīlēt to, ko viņi dara. Abas lietas ir svarīgas. Mīli to, ko dari; pilnībā novērtē to, ko dzīve tev piedāvā. Dari to, ko dari, ar mīlestību – un tu būsi pārsteigts par to, ko dzīve tev sniedz.

6

ĻAUŠANĀS (KLĀTBŪTNES APĻI: RADIET APĻUS, KUROS JŪS VIENS OTRU TURAT AR LABĀKAJIEM NĀKOTNES NOLŪKIEM)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Pasaulē notiek neredzama kustība, kas atklājas dažādos veidos un praksēs. Šīs prakses ir balstītas vienā un tajā pašā galvenajā principā: veidot drošu kolektīvās kopā būšanas vietu, kurā dalībnieki viens otru atbalsta jēgas radīšanā un savas dzīves un darba ceļojumu virzīšanā uz priekšu.

Haosa un sabrukuma vidū mums jāattīsta spēja palikt mierīgiem un saskatīt ceļu uz priekšu – pat, ja šis ceļš šķiet slikts un trauls. Spējas rīkoties no tagadnes tukšuma attīstīšana, spējas ieraudzīt un spert nākamo soli situācijās, kur vecās struktūras ir sabrukušas un jaunās struktūras nav vēl izveidojušās, iespējams, vissvarīgākā ir spēja vadīt darbu un dzīvi šajā gadsimtā.

(Skatīt Labās prakses dokumentu)

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

6

ĻAUŠANĀS (KLĀTBŪTNES APĻI: RADIET LOKUS, KUROS JŪS TURAT VIENS OTRU AR AUGSTĀKAJIEM NĀKOTNES NODOMIEM)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Šāda pieredze varētu būt saistīta ar dīgstošo sēklu. Tāpat kā sēklai ir vajadzīga barojoša vieta un mīloša uzmanība, lai dīgtu un augtu, šai iekšējai sēklai vajadzīga arī pastāvīga barojoša vieta un mīloša uzmanība, lai sasniegtu savu augstāko attīstības potenciālu.
Tāpēc, jautājums ir, kā radīt šādas vietas mūsu ikdienas dzīvē.

Viena pieeja ir vienkārši vienmēr doties uz dziļāku sociālo lauku, no kura rodas situācija, kad saskaras divi vai vairāki cilvēki.

Papildus var palīdzēt trīs līdzekļi:

1. Apzināts klusums: Izvēlies praksi, kas tev palīdz savienoties ar savu iekšējo avotu.
2. Seko savam ceļojumam: Dari, ko mīli un mīli, ko dari.
3. Klātbūtnes apļi: Radi apļus, kuros jūs viens otru turat ar labākajiem nākotnes nolūkiem.

7

Prototips (Mūsu prakses)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Kur šodienas realitātē tu atrodi nākotnes sēklas elementus.

Mēs vēlamies parādīt, ka trīs dienu apmācība darbojas ar metodiku, kas cenšas ne tikai iepazīstināt ar jauniem jēdzieniem un zināšanām, bet arī tiecas panākt būtiskas izmaiņas uzvedībā. Šī iekļaujošā apmācība koncentrējas uz ideju uzstādīšanu ar nākotnes, kuru jūs vēlaties radīt, mikrokosmu prototipēšanu – un ar strauju mācīšanos, kas visu laiku atkārto esošo prototipu, kas balstīts visu galveno ieinteresēto pušu sniegtajā atbildes reakcijā.

Visiem prototipiem nepieciešams patvērums, atbalsts, barošana un palīdzība. No bioloģijas mēs zinām, kas notiek, kad jaunais netiek uzņemt draudzīgā vidē: reaģē imūnsistēma un dara to, kam tā ir paredzēta – tā nogalina jauno. Kāpēc? Tāpēc, ka tas ir atšķirīgs. Jo tas apdraud esošo kārtību. Tāpēc, ka «tas te neiederas». Tāpēc embrijam nepieciešama dzemde, tāpēc visam jaunajam vajadzīga kūniņa, lai augtu pareizos, sargājošos apstākļos, lai tas, kas ir aizmeties taptu par dīgstu. Jūs neatklājat jaunu ideju ar lielu vadītāja publisko runu. Nē, jūs vēlaties sākt kādā mazākā, klusākā un mazāk pretenciozā vietā. Jūs gribat sākt ar to, ka īsti praktiķi risina īstas problēmas. Stratēģiskie mikrokosmi – trauslas dzīvojošas «atvases» - var tikt vai nu projektēti vai iestiprināti infrastruktūrā.

7

Prototips (Radošās spriedzes uzdevums)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Savā klasiskajā veidā tas darbojas kā trīs soļu meditācija:

Vispirms jautā
(1) Ko tu vēlies radīt?
(2) Un, salīdzinājumam, kā izskatās esošā realitāte?
(3) Tad iedomājies abus attēlus kopā (piemēram, kā pārdalītu ekrānu) un pamani radošu spriedzi starp tiem.

Šī prakse ir lielisks instruments, lai izmantotu sākot labās puses U (kristalizēšana). Ir lietderīgi, skatot šo uzdevumu U teorijas kontekstā, pielāgot šo uzdevumu šādi: pirmā soļa laikā, koncentrējies uz sava ceļojuma nākošo pakāpi. Otrā soļa laikā, ne tikai koncentrējies uz to, kā esošā realitāte atšķiras no tavas gribētās nākotnes, bet centies izprast, kur šodienas realitātē tu atrodi nākotnes iedīgļus. Tad trešajā solī, iztēlojies radošo spriedzi trīs dimensiju telpā. Pārvietojies starp šīm dimensijām. Dodies iekšā iedīgļos (ar savu sirdi un prātu) un attīsties ar tiem virzienā uz gribēto nākotnes stāvokli, un atgriezies no turienes esošajā realitātē, un tā uz priekšu. Daudzi praktiķi ar panākumiem izmanto šo uzdevumu.

7

Prototips (Prioritāšu izvirzīšana un laika organizēšana)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

Kas ir lielāks projekts, kura dēļ esmu šeit? Kā es varu radīt apstākļus, kas ļaus man koncentrēties un tam kalpot? Un kā es varu prioretizēt savu laiku tā, lai tas būtu veltīts projektiem un rezultātiem, kam ir jēga, nevis reaģējot uz problēmām, kam nav jēgas? Šī prakse ir dažādu dienas, nedēļas un gada īpašību izmantošana daudz mērķētākā veidā.

Vispirms no rīta pajautā sev: «Kas ir viena vai divas vissvarīgākās lietas, kas man šodien jāizdara?
Kā es izmantošu labāko dienas daļu?» Galvenais princips šeit ir, ka enerģija seko uzmanībai. Tas nozīmē, ka ietekmīgākais līdzeklis mums ir tas, kam mēs pievēršam uzmanību un kā mēs attiecamies pret situāciju. Protams, cits jautājums ir, ko mēs ignorējam un kur mēs pieļaujam iekavētu atbildes laiku? Tūlītējas komunikācijas tehnoloģiju laikmetā ir svarīgi atcerēties, ka jebkāda veida īsta laika vadība rezultēsies tūlītējas atbildes nesniegšanā daudziem cilvēkiem. Tava visvērtīgākā laika pavadīšana, pārliecinoties, ka tu vienmēr uzreiz atbildi visiem cilvēkiem, nozīmē, ka tava laika organizēšanas (un trokšņa filtrēšanas) metode nestrādā. Tādējādi tu, iespējams, iestrēgsi bremzējošos uzvedības modeļos. Enerģija seko uzmanībai, tādējādi ir svarīgi radīt kvalitatīvu vietu tām darbībām, kuras ir visnozīmīgākās un kuras vistiešāk ir saistītas ar mūsu sajusto mērķi – īpaši, ja šīs darbības ir svarīgas, bet nav steidzamas.

7

PROTOTIPS (AUDEKLS)

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Atvērts prāts

Atvērta sirds

Atvērta griba

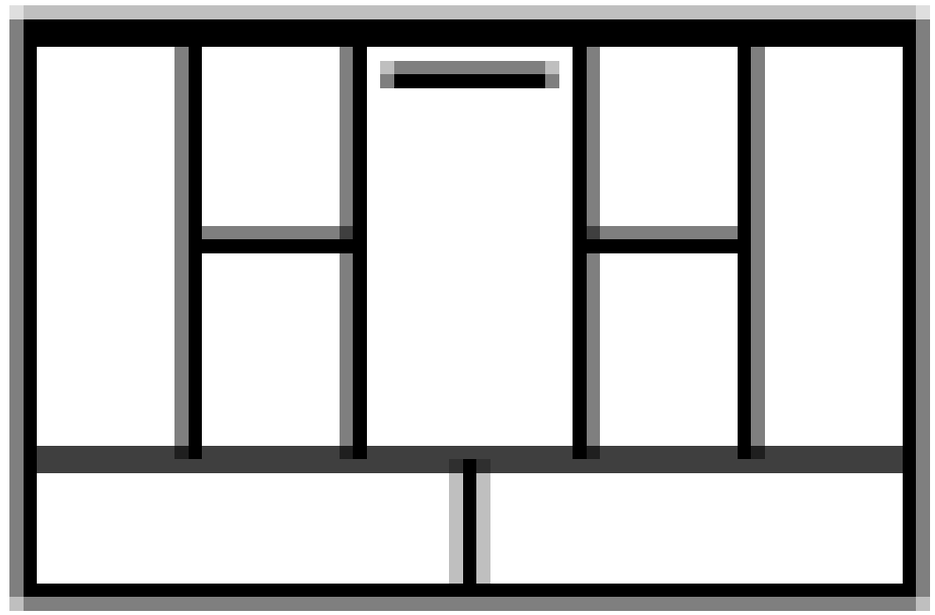

7 VIENKĀRŠI SOĻI UN DARBĪBAS, KO JŪS VARAT VEIKT, LAI PANĀKTU IZMAIŅAS

FUNDACIÓN TUY

AVANZAMOS JUNTOS

2. Nenoliedzami, mums ir nepieciešamas dažādas ieinteresētās puses, kas ir sapulcējušās šajās apmācībās

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

Iekļaujošā mācību vidē satiekas cilvēki (ar vai bez invaliditātes) ar atšķirīgu pieredzi, lai kaut ko kopā apgūtu.

Cilvēki ar dažādām vajadzībām un spējām:

Ieinteresētā puse ir kāds, kam ir interese jūsu panākumos

Cilvēki ar invaliditāti,

Viņu ģimenes,

Ierēdņi,

Pakalpojumu sniedzēji speciālisti

Politikas veidotāji

Universitāšu studenti un lektori

Sabiedrība

Katra situācija ir atšķirīga un ikviens dalībnieks ir īpašs.

2. KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Mēs uzskatām, ka ne katram grupā ir jāmācās un jāpiedalās tādā pašā veidā. Tas nav mērķis. Vislielākais izaicinājums ir, ka grupas mērķis var tikt sasniegts ar visiem dažādajiem pienesumiem no ikviena grupas locekļa – tādējādi personiski un kolektīvi radot būtiskas izmaiņas uzvedībā saskaņā ar 12. pantu.

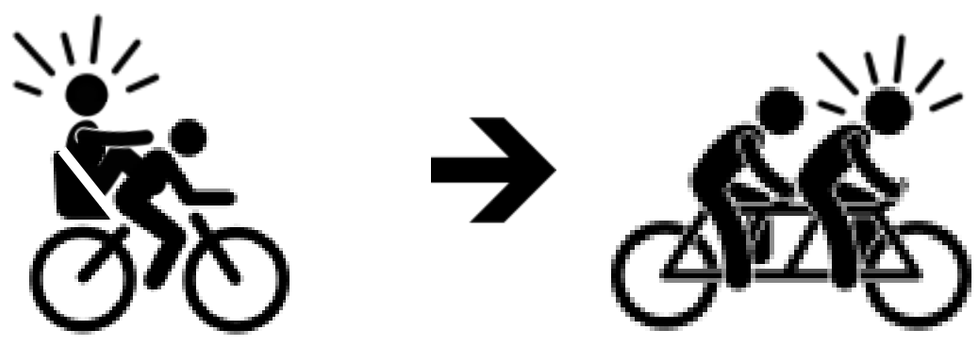

AIZVIETOTĀ LĒMUMU PIENEMŠANA

ATBALSTĪTĀ LĒMUMU PIEŅEMŠANA

2. KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Šī mācīšanās vide apzināti tiek radīta, plānojot:

Fizisko telpu: Veidojiet apli viesmīlīgā, mājīgā tikšanās telpā, kas rada intimitātes sajūtu un ir tālu no ārējiem traucēkļiem. Padomājiet par visiem labi zināmiem labas tikšanās vietas kritērijiem: plašumu, dabisko apgaismojumu, vienkāršību, skaistumu un, lai vismaz abās telpas pusēs būtu logi. Ieviest jebko, kas telpu atdzīvina un padara mājīgu.

Laika ietvaru: veidojiet enerģisku darba plānojumu, kurā sagatavošanās un programma notiek saskaņā ar 7 vienkāršajiem soļiem un darbībām, ko jūs varat veikt, lai panāktu izmaiņas.

Attiecību ietvaru: pirms tikšanās, izveidojiet personiskas attiecības ar katru dalībnieku, skaidri sadaliet lomas (piemēram, kas būs sagaidītāji pie durvīm), izplānojiet procesu (pārrunājiet detaļas, piemēram, ko nozīmē sniegt labu prezentāciju) un infrastruktūru (dzērieni, uzkodas, u.c.).

• **Nodomu ietvaru:** nepieciešams visu grupu skaidri un kvalitatīvi iepazīstināt ar mērķi: Kāpēc mēs to darām? Kādām nākotnes iespējām mēs gribam palīdzēt? Ko mēs cenšamies radīt?

2. KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Šīs vadlīnijas sniedz jums idejas kā padarīt mācību vidi iekļaujošāku. Iekļaujošs nozīmē, ka mācību vide ir piemērota dažādiem cilvēkiem.
Piemēram:

- Cilvēkiem ar dažādām vajadzībām,
- Cilvēkiem ar vai bez invaliditātes, vai ar intelektuālās attīstības traucējumiem,
- Gados veciem cilvēkiem vai jauniešiem,
- Imigrantiem vai bēgļiem,
- Cilvēkiem ar dažādu izglītību,
- Un daudziem citiem.

Jebkura vieta, kur cilvēki sanāk kopā, lai strādātu pie kopējas tēmas vai idejas var ikvienu iekļaujoša mācību vieta. Kad mēs runājam par iekļaujošu mācību vidi, mēs ticam, ka ir nepieciešams domāt par dažādiem aspektiem.
Piemēram, mēs domājam ne tikai par apmācībām, bet arī par:

- Komandu situācijām un sanāksmēm;
- Cilvēku grupu, kas vēlas veidot projektu;
- Komandu, kas vēlas organizēt pasākumu. Tā var būt konference vai kaut kas cits, piemēram, vietējā ciema festivāls.

2. Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Šīm vadlīnijām ir 3 daļas:

1. Pirms apmācībām

- Kas jums jāņem vērā pirms apmācībām.

2. Apmācību laikā

- Kam jāpievērš uzmanība apmācību laikā.

3. Pēc apmācībām

- Kas jums jādara pēc apmācībām

2. PIRMS APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

1. Mērķa grupas
2. Vieta
3. Kā nokļūt
4. Naktsmītne
5. Pieteikumi
6. Atbalsts dalībniekiem
7. Treneri
8. Programma

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PIRMS APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

MĒRĶA GRUPAS

Veidojiet un plānojiet iekļaujošo apmācību kopā ar mērķa grupas pārstāvjiem.

Tādā veidā jūs varat pārliecināties, ka mērķa grupas patiešām ir ieinteresētas apmācību saturā. Mērķa grupas zina vislabāk, ko tās vēlas un kādas ir viņu individuālās vajadzības un ko viņi sagaida.

Mērķa grupas ir cilvēki, kurus jūs gribat redzēt kā apmācību dalībniekus.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PIRMS APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

VIETA

Izvēlaties telpu, kura atbilst šādām prasībām:
Pieejamība: Jums jāņem vērā dažādi invaliditātes veidi un attiecīgi pieejamības vajadzības. Jums arī jāatceras, ka vietai ir jābūt pieejamai arī sliktos laika apstākļos.

Sabiedriskā transporta pieejamība.

Autostāvvietām, kas paredzētas cilvēkiem ar invaliditāti, jābūt tuvu ieejai ēkā.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

IERAŠANĀS INSTRUKCIJAS

Sniedziet skaidras ierašanās instrukcijas – tām jābūt pieejamām visiem dalībniekiem. Piemēram, rakstiskiem dokumentiem jābūt pieejamiem ar ekrāna lasīšanas programmatūru, kas izlasa skaļi rakstīto tekstu neredzīgiem cilvēkiem vai cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Daži standartformāti nav labi pieejami.

- Nodrošiniet dažādas sazināšanās iespējas:
  - o pa e-pastu
  - o pa pastu
  - o telefoniski
- Sagatavojiet mācību vietu: pielieciet norādes, lai dalībniekiem būtu vieglāk orientēties. Piemēram, dažādām telpām izmantojiet dažādas norādes. Vienmēr izmantojiet simbolus krāsainas zīmes. Jūs varat izvietot autobusu pieturā zīmi ar apmācību logo un bultām, kuras norāda ceļu.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

VIESNĪCA

Sameklējiet pieejamu viesnīcu, kas atrodas netālu no apmācību vietas un informējiet dalībniekus. Daudzas Eiropas pilsētas savās mājas lapās piedāvā saites uz personām ar invaliditāti pieejamām naktsmītnēm.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PIRMS APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

PIETEIKUMI UN PAZIŅOJUMI

1. Pieteikumiem un paziņojumiem jābūt pieejamiem cilvēkiem ar dažādām vajadzībām:

- Paziņojumi par pasākumu jāizplata ar dažādu saziņas līdzekļu palīdzību. Piemēram: izmantojot e-pastu, internetu, pastu, televīziju, personiskus uzaicinājumus, tiekoties klātienē u.c.
- Laicīgi sniedz informāciju par pasākuma:
  - Vietu,
  - Datumu,
  - Laiku, apmācību programmu un pauzēm,
  - Izmaksām, piemēram, vai maltītes apmācību laikā tiks apmaksātas. Ja nē, vai tuvākajā apkārtnē ir vietas, kur paēst. Tādējādi cilvēkiem būs iespēja laikus plānot.

  - Noskaidrojiet dalībnieku individuālās vajadzības un vai viņi nāks kopā ar asistentu vai nē. Šos jautājumus jūs varat uzdot apmācību pieteikuma anketā. Tekstiem jābūt uzrakstītiem vieglā valodā un jābūt pieejamiem cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

3. Pieteikties apmācībai jābūt iespējai:

o mutiski: pa telefonu vai, tiekoties klātien,ē

o raktiski: pa pastu, e-pastu vai internetu.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

PIETEIKUMI UN PAZIŅOJUMI

4. Piedāvājiet ieinteresētajiem cilvēkiem tikšanos, kur viņi varētu saņemt visu nepieciešamo informāciju par apmācībām. Tikšanās datumam, būtu ieinteresētajiem cilvēkiem jādod pietiekami daudz laika, lai izdomātu vai viņi vēlas piedalīties vai nē. Piemēram, ieinteresētie cilvēki:
   - varētu saņemt visu informāciju, ko vēlas par pamācībām. Piemēram, cik bieži apmācība notiek, kad tā sākas, kad beidzas, cik daudz viņiem būs jādara ārpus apmācībām.
   - saņemt informāciju par apmācības tēmu, un kas, varētu notikt apmācību laikā. Piemēram, informāciju, par to, ka dalībniekiem būs jāpalūkojas uz savu dzīvi un personību.
   - pārrunāt, ko viņi varētu darīt ar apmācībās gūtajām zināšanām un pieredzi, kā arī pārrunāt, kur savā dzīvē viņi varētu apgūto izmantot.
   - tikts informēti, ka šī būs iekļaujoša apmācība un ko tas nozīmē. Piemēram, ka apmācībās piedalīsies cilvēki ar intelektuālās attīstības traucējumiem, un tiks izmantotas dažādas apmācību metodes, lai atbildētu uz dalībnieku dažādajām vajadzībām.
   - varētu uzdot jautājumus.

Paredziet šai sarunai pietiekami daudz laika.

Ieteikums: Izvēlieties sanāksmei to pašu vietu, kur notiks apmācības. Tas iedrošinās dalībniekus iepazīt plānoto apmācību vietu.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Pirms apmācībām

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Dalībnieku atbalsts

1. Peronu, kas atbalsta cilvēkus ar invaliditāti vai intelektuālās attīstības traucējumiem, lomai jābūt skaidrai jau pirms apmācībai. Dalībniekiem, kuriem vajadzīgs atbalsts, tas jānodrošina visu apmācību laiku. Tāpēc jums jau iepriekš jānoskaidro dažādas atbalsta iespējas un izmaksas.

2. Padomājiet, kā izmanot dabisko atbalstu. Dabiskais atbalsts nozīmē, ka dalībnieki palīdz viens otram. Piemēram, grupu darba laikā jūs varat radīt situācijas, kur dalībnieki palīdz viens otram un mācās viens no otra. Iekļaujošā mācību vidē katram dalībniekam būtu jābūt iespējai sniegt un saņemt atbalstu.

3. Apmācību organizētājiem un lektoriem vajadzētu pārrunāt varas attiecības grupā. Piemēram, visi dalībnieki ir šeit, jo viņi vēlas kaut ko kopīgi apgūt. Šeit viņi ir dalībnieku lomā, viņi nav ne aprūpētāju, ne darbinieku vai darba devēju lomā. Lektoriem vajadzētu pārrunāt katra dalībnieka lomu.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

DALĪBNIEKU ATBALSTS

5. Nodrošiniet pietiekami daudz sagatavošanās laiku cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem. Iedodiet viņiem jau iepriekš apmācību materiālus dokumentus, un ja iespējams, jau pirms apmācības nodrošiniet personisko atbalstu.

6. Ievāciet informāciju par dalībnieku individuālajām vajadzībām un par apmācību vidi. Treneriem un apmācību organizatoriem šī informācija ir svarīga, jo:

   - Lai spētu atbildēt uz personas individuālajām vajadzībām, ir jāzina, kāds atbalsts ir personai nepieciešams.
   - Jau iepriekš jābūt skaidram invaliditātes veidam, lai varētu laicīgi plānot un pielāgot apmācību materiālus.The type of disability shall be clear to be able to plan and adapt the training methods. Piemēram, lai varētu sagatavot tekstus lasāmus ar lasīšanas programmatūru vai arī noorganizēt apmācībām nepieciešamos pielāgojumus.
   - Dalībnieku personiskās īpašības palīdz plānot apmācības un mācību uzdevumus. Piemēram, ja vairākiem dalībniekiem patīk dzīvnieki, tad jūs varat izmantot piemērus, saistītus ar dzīvnieku pasauli.
   - ja daudziem dalībniekiem ir tāda pati invaliditāte, tad jūs varat atrast treneri-līdzinieku ar tādu pašu invaliditāti kā dalībniekiem un veidot apmācību daudz praktiskāku.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PIRMS APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

TRENERI

1. Treneriem, organizatoriem un tulkiem, kuri strādā kopā, vajadzētu sagatavošanās laiku, lai savstarpēji iepazītos.
2. Organizatoriem jāatrod apmācību vadītāji, kuri tiešām pārzina apmācību tēmu. Treneriem jāspēj dalīties ar savu pieredzi dažādos veidos un ar dažādām metodēm, lai spētu atbildēt uz apmācību dalībnieku dažādajām vajadzībām.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Pirms apmācībām

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Darba kārtība

Apmācību sadaļām jābūt pēc iespējas īsākām, ar pietiekami garām pauzēm. Cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem vai, kam apmācībās izmantotā valoda nav dzimtā, var būt grūti sekot apmācībām. Tāpēc ir nepieciešamas īsas apmācību programmas sadaļas.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

1. Treneru pāri
2. Apmācību noteikumi
3. Skaidra un saprotama valoda
4. Papildus laiks
5. Kopējas pazīmes
6. Lomas grupā
7. Pārskats
8. Metodes un instrukcijas
9. Tulki un tehniskie palīglīzekļi
10. Izdales materiāli

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

TRENERU PĀRI

Strādājiet treneru pāros. 1 personai jābūt paš-aizstāvības kustības pārstāvim un ekspertam par savu invaliditāti, kurai jāsakrīt ar apmācību tēmu.

- Pārliecinieties, ka abi treneri pārī zina, kā kopā labi strādāt;
- Pārliecinieties, ka abi treneri darbojas kā divi līdzvērtīgi treneri nevis kā treneris un klients vai kā treneris un apmācāmais.
- Pārliecinieties, lai treneri ar invaliditāti pietiekami daudz zinātu, kā darboties kā treneri. Viņiem vajadzētu apmeklēt un pabeigt treneru apmācību.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Noteikumi treneriem

Visi kopīgi vienojaties par kursa noteikumiem – tiem vajadzētu atbildēt uz katra dalībnieka vajadzībām, lai nodrošinātu labu mācību vidi. Pārliecinieties, ka katrs dalībnieks izprot un pieņem šos noteikumus.

Atcerieties: Valda vairākums! Tas nozīmē, ja lielākā daļa dalībnieku vēlas strādāt un runāt ātri, visticamāk visa grupa strādā ātri. Bet tā nevajadzētu notikt, jo kādam no grupas darba temps varētu būt pārāk ātrs! Centieties to neaizmirst un pārdomājiet dažādas dalībnieku mācīšanās prasības un veidus. Pieņemiet lēmumus kopīgi par noteikumiem strādāšanai grupā.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Skaidra un saprotama valoda

Vienmēr izmanto skaidru un saprotamu valodu:

- Jūs varat izmantot tehniskus terminus, bet tie ir jāizskaidro. Tas ļauj dalībniekiem apgūt jaunus vārdus.
- Iedrošiniet dalībniekus izmantot skaidru un saprotamu valodu. Dariet to, atkārtojot grūti uztveramus komentārus, vienkāršākā valodā.
- Pret katru dalībnieku izturaties līdzvērtīgi un ar cieņu. Nerunājiet ar cilvēkiem ar invaliditāti tā it kā jūs runātu ar bērniem. Viņi ir pieaugušie un jums pret viņiem attiecīgi jāizturas kā pret pieaugušajiem. Centieties izzināt cik ātri jūs varat sarunāties ar katru dalībnieku tā, lai viņš vai viņa saprastu. Dodiet viņiem laiku pārdomāt, ko jūs esat teikuši un laiku atbildēšanai.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

PAPILDUS LAIKS

Vienmēr dodiet papildus laiku:

- Asistentiem tulkošanai un saziņai ar dalībniekiem, kurus viņi atbalsta – atcerieties, ka viņi ir apmācību dalībnieki.
- Cilvēkiem, kuriem vajadzīgs vairāk laika izprašanai.
- Sagatavojiet papildus uzdevumus cilvēkiem, kuri informāciju izprot ātrāk, lai viņi izmantotu laiku, lai praktizētos.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Kopējās īpašības

Koncentrējaties uz to, kas dalībniekiem ir kopīgs, bet nevis uz to, kas viņiem ir atšķirīgs. Tādējādi jūs varat uzlabot sadarbību dalībnieku vidū un radīt iekļaujošu darba atmosfēru.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Lomas grupā

Cenšaties katram dalībniekam piešķirt īpašu lomu grupā.
Vispirms noskaidrojat, vai dalībnieki tiešām vēlas, lai viņiem tiktu piešķirta noteikta loma. Lomas var arī mainīt.

Piemēram, ja kāds labi raksta, viņš var uzņemties atbildību par rakstīšanu. Vai, ja kāds labi joko, viņš vai viņa var ik pa laikam stāstīt jokus, lai uzjautrinātu dalībniekus. Vai kāds, kam ir mobilais telefons vai pulkstenis, var kontrolēt laiku.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

PĀRSKATS

- Novietojiet programmu redzamā vietā tā, lai dalībnieki varētu to redzēt apmācību laikā. Programmai vajadzētu uzskatāmi parādīt plānotos pārtraukumus.
- Atzīmējiet programmā tēmas, kad tās tiek pabeigtas, lai dalībnieki zinātu, cik tālu ir apmācības un kas vēl ir priekšā.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

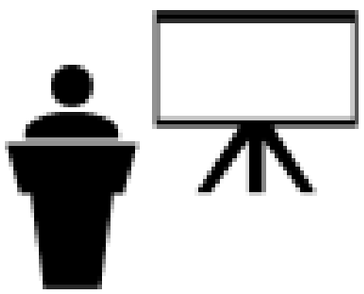

Metodes un instrukcijas

Strādājiet ar divu maņu principu. Tas nozīmē, ka ar apmācību metodēm jums vienmēr vajadzētu aktivizēt vismaz divas maņas. Maņas ir redze, dzirde, garša, oža. Piemēram, kad jūs uzrakstāt kaut ko uz tāfeles, jums tas arī ir skaļi jānolasa. Tādējādi tiek 'uzrunātas' divas maņas – redze un dzirde. Pārliecinieties, kuras maņas dalībnieki spēj izmantot.

- Strādājiet ar dažādām metodēm, tādējādi jūs uzrunājat dažādus indivīdus un mācīšanās veidus. Centieties atcerēties katra dalībnieka individuālās vajadzības. Piemēram, dažiem cilvēkiem varētu būt grūti strādāt grupās un viņi laiku pa laikam vēlētos darboties vienatnē. Citiem cilvēkiem varētu būt grūti uzstāties citu cilvēku priekšā un viņi var labi darboties nelielās grupās.
- Izmantojiet metodes, kuras jūs pārzināt un kuras jums patīk. Nekopējiet citu metodes.
- Izmantojiet dažādus medijus, piemēram, filmas, bildes, audioierakstus.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

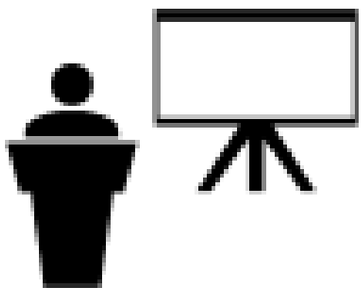

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Ja jūs maināt apmācību metodes, pārliecinieties, ka katrs dalībnieks izprot izmaiņas. Piemēram, ja jūs grupu darba dēļ, maināt telpu. Ja grupa ir cilvēki, kuriem ir grūti pieņemt pārmaiņas, cenšaties, lai izmaiņu būtu pēc iesējas mazāk.
- Pielāgojat mācību materiālu dalībnieku dažādajām vajadzībām un spējām. Piemēram, cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem nodrošiniet informāciju vieglā valodā. Neizmantojiet attēlus, strādājot ar cilvēkiem ar redzes invaliditāti. Dodiet nepārprotamus padomus cilvēkiem ar autismu.
- Ja iespējams radiet uzticības pilnu atmosfēru, piemēram, stāstot piemērus, vai identificējot dalībnieku stiprās puses. Centieties arī jokot.
- Centieties panākt, lai dalībnieki piedalītos ar atvērtu prātu, atvērtu sirdi un atvērtu gribu, kā tas ir aprakstīts U teorijā. Dariet to, izmantojot ieteiktās metodes.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

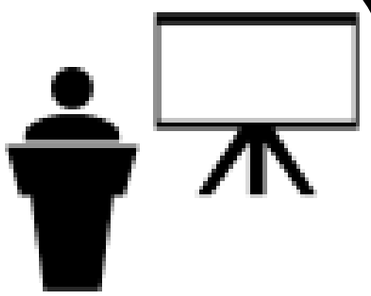

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Sasaistiet apmācību tēmu ar dalībnieku ikdienas dzīvi:
  - o Sasaistiet tēmas ar dalībnieku dažādajām personībām. Centieties būt pēc iespējas personiskāks.
  - o Izskaidrojiet, kādam nolūkam un kā metode var tikt izmantota.
  - o Sniedziet praktiskus piemērus.
  - o Izskaidrojot lietas, palīdz sniegt galveno tēmu kopsavilkumu un atstāstu gan parādot vizuāli, gan vieglā valodā. Piemēram, lai atbalstītu cilvēkus ar intelektuālās attīstības traucējumiem. To var darīt organizētājs, asistents vai dalībnieks. Taču jau pašā apmācību sākumā jābūt skaidram, kurš to darīs.

«Mazāk ir vairāk» metode: tas nozīmē, ka dalībniekiem tiešām vajadzētu iepazīt un izprast dažas metodes un svarīgus vēstījumus, tā vietā, lai būtu kaut ko dzirdējuši, bet neko par tām nezinātu. Tāpēc labāk dot mazāk informāciju, bet nodrošināt vairāk laiku diskusijai, lai dalībnieki patiešām varētu piedalīties apmācībā. Mazāk informācijas un uzdevumu nozīmē arī vairāk brīvības un iespēju treneriem reaģēt spontāni un atbildēt uz dalībnieku individuālajām vajadzībām.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. Apmācību laikā

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

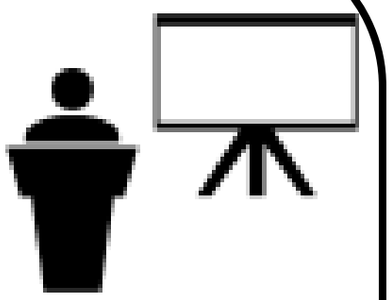

Metodes un instrukcijas

- Dodiet dalībniekiem iespēju pārrunāt, ko viņi ir apguvuši arī mazās grupās un pāros. Tā tiek saukta par refleksiju. Atrodiet jaunus veidus kā dalībnieki var dalīties ar komentāriem un viedokļiem ar citām grupām. Piemēram, katari grupa izveido plakātu ar grupas dalībnieku viedokļiem. Tādējādi ikviens var redzēt, ko domā citi, bet nav spiests uzstāties citu priekšā. Dodiet dalībniekiem iespēju dalīties savā pieredzē un ar savu viedokli. Cieniet un novērtējiet viņu viedokļus.
- Izmantojiet grupas zināšanas. Grupa zina vairāk kā katrs dalībnieks. Kopā viņi var radīt negaidītas zināšanas un rezultātus.
- Pārliecinieties, vai dalībnieki izprot apmācību saturu. Nejautājiet, vai «viss ir skaidrs?». Daudzi cilvēki neatzīs, ka viņi kaut ko nav sapratuši.

Kā mēs varam organizēt un padarīt mācīšanās vidi iekļaujošāku?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

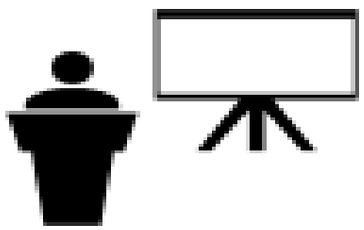

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Šo metodi var izmantot apmācību sākumā, lai saprastu, ko dalībnieki jau zina par apmācību tēmu:

Sagatavojiet kartiņas ar jautājumiem par apmācību tēmām. Katrs dalībnieks izvēlas kartiņu un pārdomā atbildes vienatnē vai ar grupas palīdzību. Šī metode saucas «jautājumu paka».

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

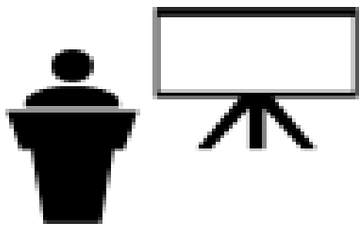

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Lai atkārtotu, atsvaidzinātu un vizualizētu dalībnieku zināšanas par tēmu, var izmantot sekojošas metodes, kuras arī palīdz noskaidrot cik daudz dalībnieki līdz šim ir apguvuši:

Prāta karte,

Prāta vētra,

Sienas avīze,

Tests,

Salas uzdevums.

- Citas metodes:
  - o **doties zināšanu pastaigā,**
  - o **stāstu stāstīšana**

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

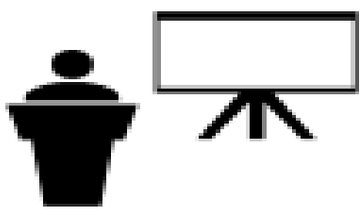

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Izmantojiet pārsteiguma momentus. Pārsteigumi bieži atver cilvēku prātus. Jūs varat noorganizēt aktivitāti, kura liek cilvēkiem nākt kopā un veidot cita līmeņa sarunu. Piemēram, Uz personu vērstās plānošanas kursā Spānijā treneris uz apmācībām atnesa trusi un uz brīdi palaida brīvībā. Pēc šī pārsteiguma visi dalībnieki bija labā noskaņojumā un bija gatavi dalīties personiskajā pieredzē ar visu grupu.

- Pārliecinieties, ka tiem, kuri apgūst lietas ātrāk kā citi dalībnieki, ir pietiekama iespēja iesaistīties;

  o Strādājiet grupās un ļaujiet viņiem citiem izskaidrot lietas.
  o Dodiet viņiem papildus uzdevumus un jautājumus.
  o Dodiet viņiem iespēju apgūt kaut ko jaunu, piemēram, sociālās prasmes un pacietību.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

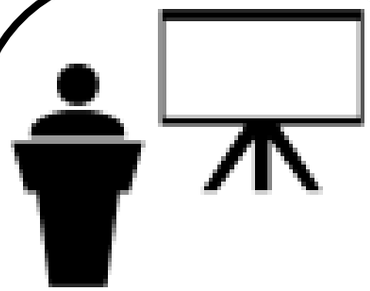

METODES UN INSTRUKCIJAS

- Atceraties: Mācīšanās vienmēr ir process. Mācīšanās nozīmē dot dalībniekiem iespēju gūt pieredzi un tajā dalīties, apmainīties ar viedokļiem. Mācīšanās nav par noteikta apjoma zināšanu saņemšanu. Centieties to izskaidrot dalībniekiem.
- Pēc kursa beigām, izskaidrojiet nākošās apmācības sagatavošanas darbu. Dodiet pietiekami daudz laika jautājumiem.
- Nofotografējiet sarunas plānu.
- Dodiet dalībniekiem pietiekami laika sniegt atgriezenisko saiti un aizpildīt novērtējuma anketu. Atvēliet programmā tam pietiekami laika.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

TULKI UN TEHNISKIE PALĪGLĪDZEKĻI

- Nodrošiniet zīmju valodas tulkus, klausīšanās cilpas vai citus nepieciešamos palīglīdzekļus.
- Izdaliet dalībniekiem kartiņas, ar kuriem viņi var pievērst uzmanību.
- Piemērs, izmantojiet 'luksofora' kartiņas, lai nodrošinātu, ka dalībnieki var ietekmēt apmācību ātrumu un laiku.

Zaļš nozīmē «es saprotu», «OK» vai «jā». Dzeltenais nozīmē «lēnāk» vai «atkārto». Sarkans nozīmē «nē», «stop» vai «man tagd ir jautājums».

- Jūs varat izmantot runāšanas zizli, strādājot lielās grupās. Tas, kuram rokās ir zizlis drīkst runāt. Zizli nodod no rokas rokā.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. APMĀCĪBU LAIKĀ

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

IZDALES MATERIĀLI

- Sagatavojiet pieejamus izdales materiālus:
    - o Sakārtojiet lapas un ievietojiet mapēs.
    - o Sagatavojiet skaidras un izlasāmas kopijas.
    - o Kopijas sagatavojiet pietiekamā daudzumā, lai katram dalībniekam ir, ko paņemt līdzi.
    - o Cilvēkiem ar redzes traucējumiem nodrošiniet izdales materiālus viņiem pieejamā formātā.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PĒC APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

Pēc iekļaujošās apmācības jums vajadzētu:

- Sagatavot vizuālu pārskatu par apmācībām, kas būtu pieejams katram dalībniekam. Iedodiet viņam pārskata izdruku, kas ir sagatavota pieejamā formātā cilvēkiem ar redzes traucējumiem, nosūtiet pārskatu viņiem pa e-pastu vai, ja nepieciešams pa pastu.
- Izmantot novērtējuma veidlapas, lai mainītu vai uzlabotu apmācību.
- Atbalstīt dalībniekus. Piemēram, katram iedodot dalībnieku kontaktu sarakstu, lai viņi savstarpēji varētu apmainīties ar piezīmēm un mācīties kopā. Sniegt viņiem atbalstu, nodrošinot viņiem vietu, kur viņi var tikties un kopā strādāt.
- Pārliecināties, ka katram dalībniekam ir apliecinājums. Tas ir ļoti svarīgi dalībniekiem un viņu darba devējiem. Ja, daži dalībnieki ir apguvuši tikai daļu no apmācībām, tad tam ir attiecīgi jāatspoguļojas arī apliecinājumā.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

2. PĒC APMĀCĪBĀM

IDEA 12

Iekļaujošā apmācība par 12. pantu

STĀSTS:

Izmantojot līmlapiņas, uzrakstiet stāstu uz pasākuma audekla.

VIDEO:

Pēc katras apmācību fāzes, lūdziet komandai atspoguļot pārrunāt uz pasākuma audekla un nofilmējiet to. Tas ir ļoti iedarbīgs veids kā visus iesaistīt visus pārskata veidošanā par pārrunāto.

VIZUĀLS PASĀKUMA ATTAINOJUMS:

Pārveido līmlapiņu piezīmes zīmējumos un ļauj piedzimt stāstam. Iesaistīt citus ir daudz vieglāk, ja pasākuma stāsts ir vizualizēts.

DIGITĀLAIS VARIANTS:

Dalieties ar citiem digitāli, lūdzot sadarboties arī interneta vidē.

KĀ MĒS VARAM ORGANIZĒT UN PADARĪT MĀCĪŠANĀS VIDI IEKĻAUJOŠĀKU?

Atvērts prāts

open mind

Atvērta sirds

open heart

Atvērta griba

open will